

ΣΗΜ. ΣΑΜΠΡΟΣ
 ΠΡΥΤΑΝΙΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΠΑΝΔΘΗΝΔΙΑ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15
 ΜΑΡΤΙΟΥ 1912

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ 1837—1912

Ἡ ἰδρυσις τοῦ Πανεπιστημίου — Τὰ πρῶτα Β. Διατάγματα — Ἡ ἐναρξίς τῶν μαθημάτων.

Καθ' ἑλὴν τὴν μακρὰν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους δουλείαν μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 εἰς πλείστα τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέρη ἐλειτούργουν σχολαί, ὅπου οἱ Ἑλληνοπαῖδες ἤκουον μαθήματα ἀνοτέρας ἐκπαιδεύσεως, δυναμένης νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀλλαγὴν πανεπιστημιακῶν τοιαύτην. Οὐδόλωσ λοιπὸν παράδοξον καὶ δυσεξήγητον, ἂν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἡ πρώτη σκέψις τῶν τότε ἐκλεκτῶν τοῦ ἔθνους ἦτον ἡ καλλιέργεια τῆς εὐρυτέρας παιδείας καὶ μάλιστα ἡ ἰδρυσις πανεπιστημίου.

Ἡ ἰδέα τῆς ἰδρύσεως πανεπιστημίου εἶχεν ὑπέρμαχον θεμελίον τὸν πρῶτον τῆς Ἑλλάδος βασιλέα Ὁθωνα διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τάχιστα. Καὶ οὕτως εἰς τὸ ἀπὸ 3 Ἀπριλίου 1833 Β. Δ. περὶ τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῆς ἐπὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας (ὡς ἐλέγετο τότε τὸ Ὑπουργεῖον) ἀναγράφεται ὅτι, «εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῆς γραμματείας ταύτης ἀνήκει ἡ φροντίς περὶ συστάσεως ἐνὸς πανεπιστημίου καὶ μίαις ἀκαδημίας». Εἰς τὴν διάπυρον λοιπὸν ἀγάπην τοῦ Ὁθωνοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὸν πόθον του, ἵπως ἴδῃ αὐτὴν προαγομένην ἀμέσως κατὰ κἀντα, καὶ εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς παιδείας ζῆλον τῶν μόλις ἐλευθερωθέντων Ἑλλήνων ὀφείλεται ἡ πρὸς τῆς παρελεύσεως δεκαετηρίδος ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους σύστασις καὶ λειτουργία τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὅποιον κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας διὰ ἐορτάσῃ τὴν ἐβδομηκονταπενταετηρίδα τῆς ἰδρύσεώς του.

Τὰ τῆς ἰδρύσεως, λειτουργίας καὶ προόδου τοῦ Πανεπιστημίου εἰρήσκει κανεὶς λεπτομερῶς κατὰ τὸ πλείστον ἐξιστορημένα εἰς τὸ «Χρονικὸν τῆς πρώτης πεντηκονταετίας τοῦ Πανεπιστημίου», τὸ ὅποιον κατ' ἐντολήν τῆς Συγκλήτου συνέγραψεν ὁ μακαρίτης καθιγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Ἰ. Παναζίδης πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἐορτῆς τῆς πεντηκονταετηρίδος καὶ ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1889. Ἐν τῷ χρονικῷ δὲ τούτῳ ἀρῶμαι τὰς περισσοτέρας τῶν πληροφοριῶν τοῦ παρόντος ἀρθροῦ, τοῦ ὁποίου σκοπὸς εἶναι ἡ εἰς γενικὰς γραμμὰς ἐξιστορήσις τῆς ἰδρύσεως καὶ δρῦσεως τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὰ δύο πρῶτα Β. Διατάγματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἰδρυσιν τοῦ Πανεπιστημίου εἶναι τὸ ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1837 «περὶ προσωρινοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις συστηθσομένου Πανεπιστημίου» καὶ τὸ ἀπὸ 22 Ἀπριλίου ἰδίου ἔτους περὶ συστάσεως αὐτοῦ. Τὸ πρῶτον διάταγμα εἶναι ὁ προσωρινὸς κανονισμὸς, ὅστις, ἀντιγραφὴ ὄν πλήρης τοῦ ὄργανισμοῦ τῶν Γερμανικῶν πανεπιστημίων, ἐχρησίμευσεν ὡς βῆσις τῆς λειτουργίας τοῦ Ἑλληνικοῦ τοιοῦτον, ἀφοῦ κατὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐβδομηκοντα καὶ τεσσάρων ἐτῶν ὑπέστη πλείστα τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις, μέχρις αὐ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἡ διπλὴ τῶν Ἑλλήνων Βουλὴ, ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Δομπόλη πρὸς ἴδρυσιν Πανεπιστημίου, ἐψήφισε νέον ὁποῦσδήποτε πανεπιστημιακὸν ὄργανισμὸν, ὁυμίζοντα ἐπὶ τὸ τελειότερον τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦ δευτέρου τῶν Β. Διαταγμάτων ὀρίζετο ὡς ἡμέρα ἐναρξέως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὅπερ ἀνομόσθη Ὁθῶνειον, ἡ 3 Μαΐου 1837.

Ἄλλὰ ποῖον τὸ σύστημα, εἰς τὸ ὅποιον διὰ

εργαστηρίοι το Πανεπιστήμιον; Αί κατά την εποχήν εκείνην κτηρήσονται οίκοι εις τὰς Ἀθήνας ἦσαν ὀλίγοι καὶ ἤματα κατάλληλοι πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ στεγασθῆναι καὶ τὸ ἴδιον Πανεπιστήμιον, προεβλήθη ἡ ὑπὸ τὴν ΑΒ πλευρὴν τῆς Ἀκροπόλεως οἰκία τοῦ Κλεάνθους¹, ἡ ἁπλοῦς ἡδύνατο διακοσμηθεῖν νὰ θεμελιωθῆναι τὰς ἀνάγκας καὶ νὰ φιλοξενηθῆναι τοὺς πρώτους καθηγητὰς καὶ φοιτητὰς. Μόλις δὲ ἐξευρέθη τὸ κατάλληλον οἴκιον καὶ ἔγιναν ἐντὸς αὐτοῦ αἱ δέουσαι παρασκευαί, ἐτελέσθησαν καὶ τὰ ἔργα τῆς λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὴν ἐπισημασθεῖσαν ἡμέραν — 3 Μαΐου 1837 — μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς μεγαλοπρεπειᾶς. Συμφώνως μὲ τὰς περιγραφὰς τῶν ἐπισημασθέντων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὴν τελευταίαν περιέστησαν ὁ βασιλεὺς Ὀθων — μετὰ τὴν ἐκείνην ἐποχὴν — ἰσχυροὶ αἱ ἀρχαί, μέλη τὰν τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ πλείους λαοῦ, κατακόσμησαν τὴν αἴθουσαν καὶ τὰς προσόδους τοῦ πανεπιστημίου. Ὁ Σ. ἐπίσκοπος Ἀττικῆς ἐπεκάλεσθη τὴν θείαν ἀντίληψιν ἐπὶ τῶν καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν — ὅτε ὁ Ὀθων ἐθεάθη διακρίσας δις — καὶ μετὰ τοῦτο ἐκρίθησαν οἱ καθηγηταί. Ἀμέσως κατόπιν ὁ διαρισθεὶς ὑπὸ τοῦ βασιλέως πρῶτανος Κ. Δ. Σχινᾶς, καθηγητῆς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἐξεργήθησε βραχὺν πνευματικὸν λόγον καὶ μετ' αὐτὸν ἐμίλησαν καὶ ἄλλοι. Ἡ συγκίνησις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός διὰ τὴν τελευταίαν ταύτην ἦσαν καταφανεῖς εἰς τὰ πρόσωπα ὧν τὸν κατοικῶν τῶν Ἀθηνῶν, οἱ ὅποιοι τότε ἀνήρχοντο εἰς 20.000 περίπου, συμπεριλαμβανόμενων καὶ τῶν στρατιωτῶν, τῶν δούλων καὶ τῶν παροισούντων ξένων.

Οἱ πρώτοι καθηγηταί καὶ φοιτηταί — Ἡ διδασκαλία — Ὁ πρῶτος διδάκτωρ.

Ἡ κατά τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἔγινε μόνον καὶ μόνον διὰ βεβαιωθῆναι ἐπισήμως, ὅτι τὸ ἀνώτατον ἐκπαιδευτικὸν ἴδρυμα ἦν οὕτως τὰς πύλας του καὶ οἱ θέλοντες νὰ φοιτήσων εἰς αὐτὸ ἠδύναντο νὰ προσέλθων πρὸς ἐγγραφήν. Ὑπὸ 9 ἡμῶς καθηγητῶν ἔγινε μετὰ τῆς 10 καὶ 26 Μαΐου καὶ ἐναρξίς μαθημάτων, τὰ ὁποῖα διεκόπησαν τὴν 15 Ἰουλίου, ἵνα ἐπαναληφθῶν τακτικῶς τὸ φθινόπωρον. Οἱ πρῶτοι δὲ διορισθέντες καὶ διδάξαντες καθηγηταί ἦσαν οἱ ἑξῆς:

1^{ον} Τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς: Μισαὴλ Ἀπο-

¹ Ὁ Κλεάνθης οὗτος, ἠαυθεῖα, ἦτον ὁ μηχανικός ὅστις συνέταξε μὲ τοῦ Σάουβερτ το πρῶτον σχέδιον τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, ὅπερ ἠκυρώθη ὑπὸ τῆς ἀναβασιλείας, καὶ κτίσθη μεγάλου λαομαζοῦ κατὰ τὴν νῦν συνοικίαν Βάθειας.

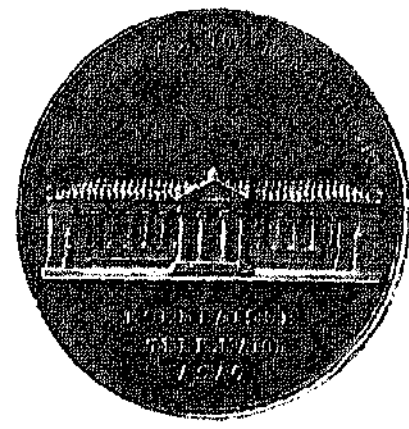
στολάτης, ἀρχιμανδρίτης, Θεόκλητος Φαρμακίδης ἱερομόναχος, τακτικοὶ καθηγηταί, καὶ Κοινὸν Κοντογιάννης, ἔκτακτος.

2^{ον} Τῆς Νομικῆς Σχολῆς: Γεώργ. Α. Ράλλης τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου, Ἰωάν. Α. Σούτσος τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, Γεωργίου Φέδερ (Βαναροῦ) τῆς πολιτικῆς δικονομίας, ἐπίτιμοι καθηγηταί, Γεώργ. Α. Μανροκαρδάτος τοῦ γαλλικοῦ δικαίου, Περικλ. Ἀργυροπούλου τοῦ διοικητικοῦ δικαίου, Αἰμίλιος Ἐρτσόγ (Πρώσσος) τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου, ἔκτακτοι καθηγηταί.

3^{ον} Τῆς Ἱατρικῆς Σχολῆς: Ἀλέξ. Πάλλης τῆς ἱατροδυναμικῆς καὶ τοξικολογίας, Ἐρρίκος Τριῦμπερ (Γερμανός) τῆς χειρουργικῆς, Ἰωάν. Νικολαΐδης Λεβιδεὺς τῆς ὕψινης καὶ φρεσιολογίας, ἐπίτιμοι καθηγηταί, Νικόλ. Κωστής τῆς μαιευτικῆς, Ἰωάν. Βούρος τῆς εἰδικῆς παιδιατρικῆς καὶ κληνικῆς, Ἀναστ. Λευκίος τῆς ἱατρικῆς ἱστορίας καὶ γενικῆς παιδιολογίας καὶ θεραπείας, Δημήτρ. Α. Μανροκαρδάτος τῆς ἀνατομίας καὶ φρεσιολογίας, τακτικοὶ καθηγηταί, Ἰωάν. Ὀλύμπιος τῆς χειρουργικῆς παιδιολογίας, ἔκτακτος καθηγητῆς.

4^{ον} Τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς: Θεόδ. Μανούσης τῆς πολιτειολογίας, Κυριακὸς Δομνάνδης τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἐπίτιμοι καθηγηταί, Κων. Δ. Σχινᾶς τῆς ἱστορίας, Νεόφ. Βίμβας, διάκονος, τῆς φιλοσοφίας καὶ ρητορικῆς, Γεώργ. Γεννάδιος τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, Κωνστ. Νέγγρης τῆς μαθηματικῆς, Γεώργ. Κ. Βούρης τῆς μαθημ. καὶ μαθημ. φυσικῆς, Λουδοβίκος Ρὸς (Γερμανός) τῆς ἀρχαιολογίας, Ἐρρίκος Οὐλερίγγος (Γερμανός) τῆς λατινικῆς φιλολογίας, τακτικοὶ καθηγηταί, Δ. Φράας (Γερμανός) τῆς βιοτακτικῆς, Σεβέριος Λάνδερερ (Βαναροῦ) τῆς γεν. χημείας καὶ πειραμ. φυσικῆς.

Ἐννοεῖται, διὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθηγητῶν πολλοὶ δὲν ἦσαν κεκλημένοι πρὸς τοιοῦτον ὑποῦργημα, καὶ ὅσον, καὶ ἂν εἶχον τύχη εὐρυτέρας σπουδῆς εἰς ξένα πανεπιστήμια, εἶχον προσορθεῖαι ἐντολὴς δι' ἄλλα στάδια καὶ εἰς ταῦτα κατεγίνοντο. Ἄλλ' ἡ μεγάλη ἀποστολὴ τοῦ Πανεπιστημίου, τὴν ὁποίαν βαθύτητα κατενόουν, ἐτίσχεσαν αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδέαν, ὅτι καθῆκον τῶν ἦτο νὰ ἀποδεχθῶν τὰ προτεινόμενα ἀξίωμα, ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχον οἱ καλύτεροὶ των, καὶ νὰ μεταδώσων τὰς γνώσεις των εἰς τὴν νεολαίαν τῆς πατρίδος των μετὰ τῶν ἄλλων ξένων, τοὺς ὁποίους ὁ βασιλεὺς Ὀθων εἰς τὸν πόθον του, ὅπως ἴδῃ ἐπιτυγχάνον τὸ ἔργον του, ἐξέλεξεν ὡς συνεργάτας τῶν Ἑλλήνων ἐπιστημόνων. Ἴδου τί ἔλεγε περὶ αὐτῶν κατὰ τὰς ἐορτὰς τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ Πανεπιστημίου ὁ τότε πρῶτανος Γ. Καραμήτσος, καθηγητῆς τῆς Ἱατρι-

Ἀναμνηστικὸν μετᾶλλον τῆς ἰδρύσεως τοῦ Πανεπιστημίου

κῆς Σχολῆς: «Πολλοὶ ἐκ τῶν πρώτων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου πρὶν ἢ γενέσων ἀγονισταὶ τῶν γραμμάτων ὑπῆρχαν ἀθληταὶ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶντος» προκινδυνεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἔθνους, ἐπρέποντο ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐμύθητον, ὅπως καταστήσων αὐτὸ βανὸν καὶ εἰς φύλαξιν τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς συμπλήρωσιν ἡμιτελοῦς ἔργου. Ἀναδεχθέντες τὸ ἔργον καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, δυσχεροτάτην εἶχον ἐντολήν νὰ ἐκπληρώσων ἔμμελλον νὰ ἐγκαθιδρύσων τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν ἐστίαν, ἀλλὰ κατὰ τὰς νεωτέρας προόδους καὶ ἐν τῇ νεωτέρῃ ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Εἶχαν νὰ ὑπερνακίσων δυσχερείας μοναδικὰς οὐ μόνον κανονίζοντες τὰ τοῦ ἰδρύματος, τότε πρῶτον λειτουργούντος, ἀλλὰ καὶ μετανοοῦντες τὰ ἐγνωσμένα καὶ πλείοντες αὐτοὶ πρῶτοι γλώσσων πρὸς μεταφορὰν τούτων καὶ διάδοσιν ἀρμολίαν. Κράτιστοι αὐτοὶ, ὡς ἔργῳ ἀπεδείχθησαν, ἔπρεπε τὸν θησαυρὸν τῶν γνώσεων νὰ μεταπλάσων καταλλήλως πρὸς τὸ ἀρροατήριον αὐτῶν. Ἐπρεπε δὲ νὰ διαπλέγῃ αὐτοὺς ἡ φιλοπατορία καὶ ὁ ἐνθουσιασμός, ὅπως κατορθώσων νὰ ὑπερνακίσων τὰς δυσχερείας ἐκεῖνας».

Οἱ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς λειτουργίας τοῦ Πανεπιστημίου ἐγγραφέντες φοιτηταὶ ἀνήλθον εἰς 52, ἐξ ὧν 8 τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, 22 τῆς Νομικῆς, 4 τῆς Ἱατρικῆς καὶ 18 τῆς Φιλοσοφικῆς. Πλὴν τῶν φοιτητῶν ἦμῶς ἐνεγράφησαν καὶ 75 τακτικοὶ ἀρροαταί, οἱ ὅποιοι παρηκολούθουν τὰ πανεπιστημιακὰ μαθήματα, καὶ κυρίως τὰ νομικὰ, ἵνα μορφωθῶν καλύτερον εἰς τὰ τῆς ὑπερησίας των. Ἄλλ' ἐκτὸς αὐτῶν τὰ μαθήματα παρηκολούθουν καὶ ἄλλοι μὴ ἐγγεγρα-

μένοι εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· οὗτοι δὲ, κατὰ τὴν ζοηρὰν περιγραφὴν τοῦ Ἱ. Παντιζίδου εἰς τὸ ἀνωτέρω μνημονεῦθον «Χρονικόν» τὴ ἀφορτήρια «ἦσαν τότε ἀρροατὴ μὲν, ἀλλὰ ποικιλότατα κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν περιβολήν» νεανία καὶ παῖδες πολλοὺς ἐκ τῶν εἰς τὰ γυμνάσιον φοιτούντων, μεσήλικες καὶ πολυέτιοι, φροστανελλοφόροι καὶ κήρυκαί τινες ἐκδοκίμοι, ρωσοφόροι καὶ τὰς πολεμικῆς νησιωτικῆς περισκελίδας περιβεβλημένοι, πάντες αὐτοὶ παρεκάθητο ἐπὶ τῶν πανεπιστημιακῶν θρανίων».

Ἐννοεῖται, ὅτι πλείστον μαθημάτων ἡ διδασκαλία ἦτον ἑλληνικῆ· διότι πλὴν ἄλλων λόγων καὶ τὰ διδασκαλικά μέσα, πρὸ πάντων εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν (μαθηματικά, φυσική, βιοτακτική, χημεία) ἔλειπον. Ὁμοιωθέντες τὸ Πανεπιστήμιον εἰτενοῦργει, ἤρχισε ν' ἀποδίδῃ καρπὸς καὶ αἱ πρῶτοι διδασκαρικαὶ ἐξετάσεις, τὰς ὁποίας ὑπέστη ὁ φοιτητῆς τῆς Ἱατρικῆς Ἀναστ. Ρούδας κατὰ τὸ ἔτος 1843, ἐθεωρήθησαν γεγονὸς σημαντικῶν, ὅπερ ἐκονίσθη ἰδιαίτερος — καὶ δικαιότατος — ὑπὸ τοῦ τότε πρῶτανος Μισαὴλ Ἀποστολίδου.

Αἱ διορεαὶ διὰ τὴν ἀνάγκην κτιρίων — Ἡ οἰκοδόμησις — Ἡ διακόσμησις.

Τὸ Πανεπιστήμιον εἶχε στεγασθῆ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κλεάνθους, ἀλλὰ ταχέως κατεδείχθη ἡ ἀνεπάρκεια αὐτῆς. Ἀναπόφευκτον λοιπὸν κατέστη νὰ οικοδομηθῆ ἴδιον κτίριον δυναμένον ν' ἀνταποκριθῆ πρὸς ὅλας τὰς ἀνάγκας. Ἀλλὰ τὴν οικοδομὴν ταύτην δὲν ἠδύναντο ν' ἀναλάβῃ τὸ πτωχότατον τότε Κράτος. Καὶ τοῦτο τὸ ἔργον, ὡς τόσα ἄλλα, δὲ ἀντετελείτο μόνον διὰ τῆς ἀρωγῆς τῶν εὐδαίμων ὁμογενῶν. Ὁ δεύτερος

τοῦ Πανεπιστημίου πρώτους Γ. Α. Ράλλης, αντενομήεις μετὰ τινων ἄλλων τῶν αὐτῶν ἰδεῶν συνεπέθεον εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ Κ. Δασίου κατὰ τὴν 26 Ἰανουαρίου 1839 πολλοὺς ἐπισημοὺς πολίτας καὶ μερικοὺς ἔθνους καὶ προέτεινε μετὰ μικρῶν πρὸς τοὺς συνελθόντας προσφύγων τὴν σύστασιν ἐπιτροπῆς πρὸς συλλογὴν ἐργῶν διὰ τὴν ἀνάγκην πανεπιστημιακοῦ κτιρίου. Συνέστη ἐπιτροπὴ ἀμέσως ἐκ τῶν Γ. Κωνσταντινῶτη, Ἀνδ. Ζιάμη, Θ. Κολοκοτρώνη, Α. Χ. Βραϊνῆ, Γ. Α. Ράλλη, Θεοδ. Ράλλη, Γ. Γενναδίου, Ν. Βάμβα καὶ Κ. Α. Σχινῆ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐγκρίθεισα διὰ Π. Α. ἐξέδωκε τὴν 25 Φεβρουαρίου προκήρυξιν πρὸς τοὺς ἀπαταροῦ Ἑλλήνας καὶ Φιλέλληνας, ζητοῦσα τὴν χορηγικὴν συνδρομὴν των. Εἰς τὴν προκήρυξιν ταύτην ἀπὸ τῶν πλείστοι καὶ οὕτω κατὰ τὴν 22 Μαρτίου αἰ δημοκρέναι συνδρομαὶ ἀνήρχοντο εἰς 74 χιλ. δραχμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτροπὴ εἶχεν εἰσπράξει ὑπὲρ τὰς 26,000 δρ.

Μετὰ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισε νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐναρξιν τῆς οἰκοδομίας τοῦ Πανεπιστημίου, ἐπιβάνουσα εἰς τὴν προθυμίαν τῶν ἀμογενῶν διὰ τὴν ταχέαν συμπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ὅλης διατίτης. Ἡ οἰκοδομίας θὰ ἐγίνετο συμφώνως μετὰ τὸ σχέδιον τοῦ Δασίου ἀρχιτέκτονος Χρ. Χάνσεν, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐγκρίνει ὁ βασιλεὺς Ὀθων καὶ ἐπὶ τοῦ τόπου, ὃν προσοδώρισεν οὕτως. Ἡ ὅλη διατίτη εἶχεν ἀριθμῆ κατ' ἀρχὰς εἰς δραχμ. 176.000. Οὕτω δὲ τὴν 2 Ἰουλίου 1839, ἡμέραν Κυριακῆν, ἐτέθη ὁ θεμελιῶς λίθος τοῦ κτιρίου τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ μεγάλῃς τελετῆς, τῆς ὁποίας αἱ λεπτομέρειαι ἀναγράφονται εἰς τὸ προσημνηθεὲν «Χρονικὸν» τοῦ Ἰ. Παναγίδου. Ἡ μαρμαρίνη πλάξ ἡ τελεία ἐπὶ τοῦ θεμελίου λίθου ἔφερε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφήν: «*Ἑλλήνων Πανεπιστημίου ἀνεγερθὲν συνδρομῇ Ἑλλήνων καὶ Φιλελλήνων τῆς Ζ' ἔτει τῆς Βασιλείας Ὀθωνος τοῦ Πρώτου τῆν 2 τοῦ Ἰουλίου 1839*».

Μετὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου ἡ οἰκοδομίας τοῦ κτιρίου ἤρξατο προχωροῦσα, καίτοι τὸ χρέμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν εἰς χεῖρας τῆς ἡ ἐπιτροπῆς, δὲν θὰ ἐξήρκει οὔτε διὰ τὰ πρῶτα ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἔξοδα ἄλλ' ἐπ' ὅσον ἐπροχώρει ἡ οἰκοδομίας κατέφθανον καὶ αἱ συνδρομαί, πρὸ πάντων ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ, καὶ οὕτω μετὰ δύο ἔτη καὶ τέσσαρας μῆνας εἶχεν ἀνεγερθῆ ἡ μὴ πτέρυξ, κατορθωθῆ δὲ περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου τοῦ 1841 νὰ ἐγκαινιθῆ εἰς τὸ νέον κτίριον τὸ Πανεπιστήμιον καὶ νὰ γίνῃ εἰς αὐτὸ ἡ ἐναρξίς τῶν μαθημάτων τοῦ χειμερινοῦ ἔξαμήνου. Ἡ ἀποπεράτωσις ὅμως ἄλλης τῆς προσθίας πλευρᾶς δὲν ἦτον εὐκόλος, διότι

ἀπηγοῦντο πολλὰ χρήματα, ἔνεκε δὲ τούτου ἡ ἐπιτροπὴ ἠναγκάσθη νὰ προβῆ εἰς νέαν ἐκκλήσιν πρὸς συλλογὴν ἐργῶν. Τὰ εἰσπραχθέντα ὀλίγα ποσὰ δὲν ἐξήρκεισαν οὔτε διὰ τὴν ἀποπληρωμὴν τοῦ πρὸς τοὺς ἐργολάβους προσηγόμενου χρέους, διὸ — κατόπιν ἀτήσεως τῆς ἐπιτροπῆς — ἐξεδόθη Β. Διάταγμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπετρέπετο νὰ δαρευθῆ ἡ Ἀκαδημαϊκὴ Σύγκλητος παρὰ τῆς Ἐθν. Τριταξίης δραχμ. 30000 ἐπὶ ὑποθήκῃ τοῦ κτιρίου. Ἄλλ' εἰς τὴν κρίσιν ταύτην σιγῆν ἐπέηλθεν ἀρῶγος ἡ δωρεὰ τοῦ πρώην ἡγεμόνος τῆς Σερβίας Μιλόσ Ὀβρένοβιτς ἐκ δραχμ. 25000. Μετὰ τὰ χρήματα ταῦτα ἐπεραιώθη μετὰ καρέλευσιν ἀρκετὰ μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος ἡ οἰκοδομίας τῆς προσθίας πλευρᾶς καὶ κατέστη δυνατὴ πλέον ἡ ἀνεγέρσις ἐκ τοῦ θεμελίου τῶν ἐργασιῶν παρὰ δόσις τῶν μαθημάτων.

Αἱ συνδρομαὶ εἰς τὸ μεταξὺ δὲν ἔπαισαν νὰ καταρθάνουν καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς προσθίας πλευρᾶς εὐρέθησαν εἰς χεῖρας τῆς ἐπιτροπῆς περὶ τὰς 40000 δραχμ. Μετὰ τὰ χρήματα ταῦτα καὶ μετὰ τὴν ἐκ 50000 δραχμ. συνδρομὴν, τὴν ὁποίαν ἐψήφισεν ἡ Βουλὴ κατέστη δυνατὸν κατὰ τὸ 1846 ν' ἀρχίσῃ ἡ οἰκοδομὴ καὶ τῆς δευτέρας πτέρυγος καὶ τοῦ μεσοδόμου, ὑπὲρ τῆς ἐπιστεγάσεως τοῦ ὁποίου ἡ οἰκογένεια Ἰωνίδου προσέφερε 30000 δραχμῶν, νὰ περαιωθῆ δὲ αὕτη κατὰ τὸ 1850, ὅτε καὶ ἐτελέσθησαν τὸ πρῶτον εἰς τὸν μεσοδόμον αἱ Πανεπιστημιακαὶ τελεταί. Κατὰ δὲ τὸ 1851 ἡ τότε ἐπιτροπὴ ἔκοιψε πρὸς ἀνάμνησιν τῆς συντελεσθείσης οἰκοδομῆς μετὰλλιον, (παρουσιάζεται ἀντίτυπον αὐτοῦ) τὸ ὁποῖον διανεμήθη εἰς τοὺς ἐνεργέτας καὶ δωρητάς τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ οἰκοδομίας ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τινε εἰσέτι ἔτη καὶ ἐπεραιώθη τελείως, ὅχι ὅμως καὶ ἐντελῶς συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τοῦ Χάνσεν, κατὰ τὸ 1863 - 1864 διὰ τῆς ἀκαμάτου φροντίδος τοῦ πρωτεύοντος Κ. Φρεαρίτου καὶ διὰ τῆς ὀλικῆς συνδρομῆς τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀμογενῶν, ἐξ ὧν ὁ Δ. Μπεναρδάκης προσέφερεν 139.700 δρ. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς ἔγιναν καὶ ἔξωτερικαὶ τινες διακοσμῆσεις, ὡς ἡ δειροσφύτεσις τῆς πλατείας, ἥτις εἶχεν ἰσοπεδωθῆ κατὰ τὸ 1857 - 1858 — ἐνῶ κατὰ τὸ 1858 - 1860 ὁ δῆμος Ἀθηναίων διεμόρφου τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου διαπνήσας 50000 δρ. διὰ τὴν ἐισκαρῆν τῶν πετρωδῶν βράχων καὶ τὴν πλήρωσιν τῶν βαθῶν χανδαίων — ἡ ἰδρυσις τῶν ἀνδριάντων Ρήγα Βελεστινῆ, Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε' καὶ Κοραῆ. Οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ Πατριάρχου ἰδρυθῆσαν εἰς τὴν θέσιν εὐρίσκονται καὶ σήμερον κατὰ

6. ΕΞΙΝΑΣ
6 πρῶτος Ἡρότανος

Τὸ πρῶτον Πανεπιστήμιον

γνωμοδότησαν τοῦ ἀρχιτέκτονος Χάνσεν. Κατεσκευάσθησαν δὲ ὁ μὲν ἀνδριὰς τοῦ Ρήγα ἀπὸ τῶν καλλιτέχνων Ἰωάν. Κόσσιον καὶ ἀπεκαλύφθη τὸ 1871, ὁ δὲ τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ τὸν Γ. Φουζῆν καὶ ἀπεκαλύφθη τὸ 1871. Ἡ δαπάνη δι' ἀμφοτέρους ἀνήλθεν εἰς 72000 δραχ. καὶ κατεβλήθη ἀπὸ τὸν ἀείμνηστον Γ. Ἀβέρωφ. Κατὰ δὲ τὸ 1875 ἔγιναν τ' ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κοραΐ, ὅστις κατεσκευάσθη δαπάνῃ τῆς ἐπιτροπῆς τῶν Νέων.

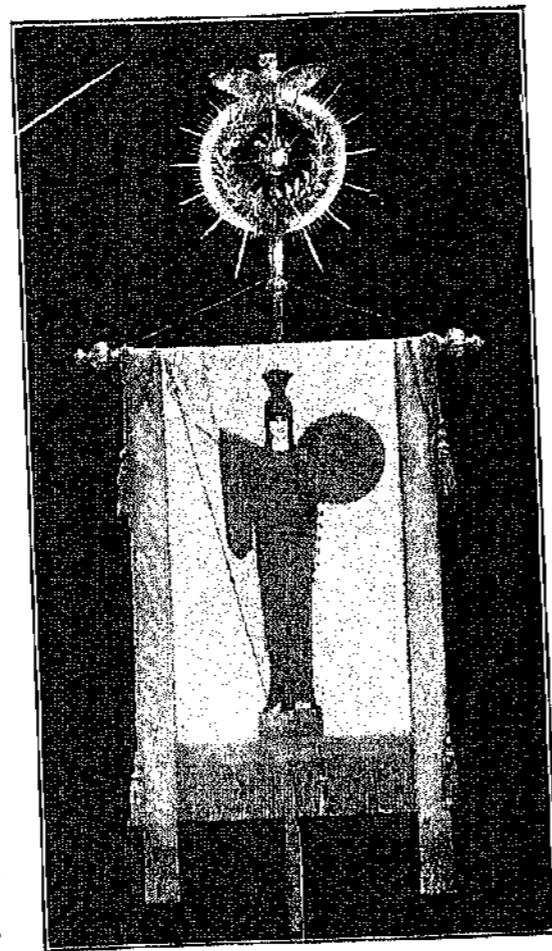
Ἡ ἐξωτερικὴ διακόσμηση τοῦ Πανεπιστημίου συνετελεσμένη κατὰ τὸ 1889 μετὰ τὴν γραφὴν τῶν εἰκόνων εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ κατὰ τὰ προπύλαια τοίχου. Αἱ τοιχογραφίαι αὗται, γνωσταὶ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἡ Ζωοφόρος τοῦ Πανεπιστημίου», εἶναι ἔργον τοῦ κατὰ τὸ 1865 ἀποθανόντος Βιενναίου καλλιτέχρον Karl Rahl, ἐγράφησαν δὲ ἐπὶ τοῦ τοίχου ὑπὸ τοῦ ἐπίσης Βιενναίου καλλιτέχρον Lebidzki μόνον κατὰ τὸ 1889, διότι τότε ἀνέλαβε νὰ κατεβάλλῃ τὰ ὑπὲρ τὰς 60000 δραχ. απαιτούμενα ἔξοδα ὁ εἰς Βιέννην διαμένων ὁμογενὴς βαρῶνος Ν. Δούμπας. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς γραφῆς τῶν εἰκόνων ἐπεχρῆσθη καὶ ὁ τοίχος δι' ἐρυθροῦ ἀμμοκονιάματος.

Νομίζω ὅτι ἐνταῦθα ἀρροῖται ν' ἀνεγερῆται καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ λαβάρου τοῦ Πανεπιστη-

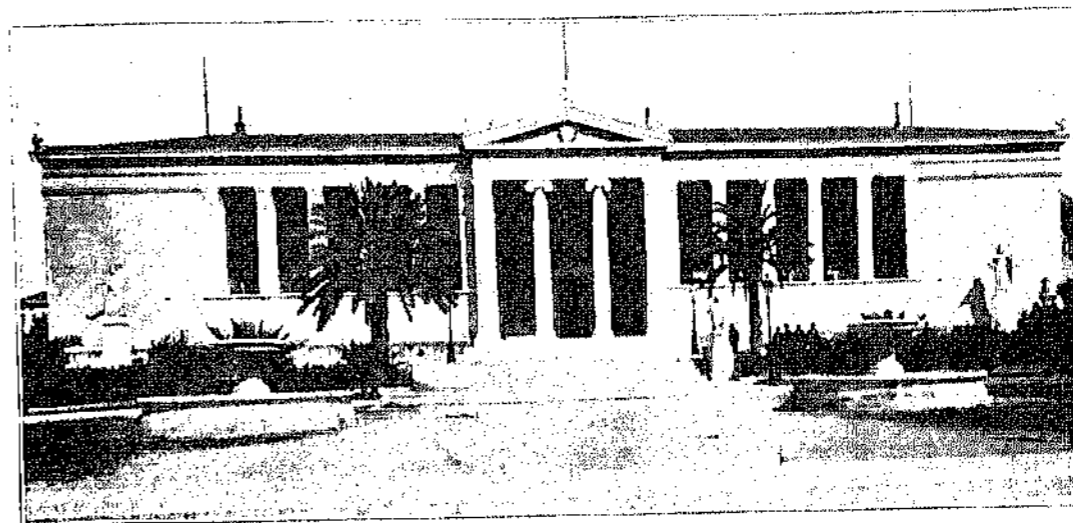
μίου. Κατὰ τὰς ἐσχάτας τῆς πεντηκονταετηρίδος ἡ Σύγκλητος ἰδοῦσα ὅτι τὸ Πανεπιστήμιον δὲν εἶχεν ἰδίαν σημαίαν, ἀπεράσισε τὴν κατασκευὴν αὐτῆς καὶ πρὸς τοῦτο παρεκάλεσε τοὺς εἰς Μόναχον διαμένοντας ὁμογενεῖς καλλιτέχνας Ν. Γουζῆν καὶ Γ. Ἰακωβίδην νὰ σχεδιάσουν τὸς καταλλήλους παραστάσεις, ἐπιστατήσαν δὲ καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λαβάρου. Οἱ δύο καλλιτέχνη ἀπεδέχθησαν προθύμως τὴν ἐντολὴν καὶ ὁ μὲν Γουζῆς ἐσχεδίασε τὸ ὅλον λαβάρον καὶ τὴν ἐπ' αὐτοῦ εἰκονιζομένην Ἀθηναίαν, ὁ δὲ κ. Ἰακωβίδης τὴν κατὰ τὸ ἄνω μέρος γουσιῶν γλαυκὰ ἐπικαθήμενιν ἐπὶ κλάδου ἐλαίας.

Πανεπιστήμιον καὶ πολιτικῆ — Φοιτητικῆς ταρμακαί — Ἡ Πανεπιστημιακὴ Φάλαγξ.

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πανεπιστημίου δὲν λείπουν καὶ σελίδες πολιτικῆς φύσεως. Ἡ τοιαύτη

Τὸ λαβάρον τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ Ν. Γουζῆ καὶ Γ. Ἰακωβίδην

Τὸ Πανεπιστήμιον

εἰς τὴν πολιτικὴν ἀνάμειξιν τοῦ ἀνωτάτου ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος ἀναφαιίνεται τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1843, ὅτε ἐγένετο ἡ Σεπτεμβριανὴ ἐπανέστασις, συνέκλει τῆς ὁποίας ἦτον ἡ ἀνακόμψις τοῦ Συντάγματος· τότε οἱ περισσότεροι τῶν καθηγητῶν ἐξεδήλουν τὰ κατὰ τῆς ξενιστοῦ φρονιματὰ των ἐλευθέρως καὶ συνέβαλλον διὰ τῆς ἐπιβολῆς, τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ἡ γνώμη αὐτῶν ἐπὶ τῆς μικρᾶς εἰσέτι καὶ μάλισ διωροφρουμένης πολιτικῆς κοινωνίας τῆς πρωτεύουσας, εἰς τὴν ταχύτεραν πραγματοποιήσιν τῆς ποδουμένης πολιτικαίας μεταβολῆς. Ὅτε δὲ συνεκλήθη ἡ α' ἐθνικὴ Συνέλευσις πρὸς ψήφισιν τοῦ Συντάγματος, οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου δι' ἀναφορᾶς των πρὸς αὐτὴν ἐξήτησαν ν' ἀντιπροσωπεύεται καὶ τὸ Πανεπιστήμιον εἰς τὴν βουλὴν δι' ἑνὸς βουλευτοῦ, ὡς ἐγένετο τοῦτο εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν. Ἡ ἀναφορὰ αὕτη συνεζητήθη διὰ μικρῶν εἰς τὴν Ἔθνοσυνέλευσιν κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 22 Φεβρουαρίου 1844 καὶ τέλος ἔγινε δεκτὴ ἡ αἴτησις τῶν καθηγητῶν. Τὴν δὲ 15 Ἰουλίου 1844 τὸ Πανεπιστήμιον προσεκλήθη νὰ ἐκλέξῃ τὸν βουλευτὴν των καὶ ἐξέλεξε τὸν Ἀλ. Μανροκορδάτον. Ἀλλὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἠκρόωσεν ἡ Βουλὴ ὑπὸ τὴν πρόφασιν μὲν ὅτι ὁ Μανροκορδάτος δὲν ἦτο καθηγητῆς, πράγματι δὲ, διότι ὁ ἐκλεγείς δὲν ἦτον ἀρεστὸς εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Καὶ οὕτω μετὰ παρέλευσιν ἑνδεκα μηνῶν διετάχθη ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τὴν ἐπήρσειαν σφοδρῶν πολιτικῶν καθῶν καὶ ὑπὸ τὸν ἐκροβισμὸν διὰ τῆς καίσεως τριῶν καθη-

γητῶν. Ἐξέλεγη δὲ τὴν 16 Ἰουνίου 1845 ὁ Φίλιππος Ἰωάννου. Ἡ ἀντιπροσωπεύει τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν Βουλὴν ἐξυμολογήθη μέχρι τῆς μεταπολιτευσεως καὶ βουλευταὶ αὐτοῦ ἐχημάτισαν ἀλληλοδιαδόχως μετὰ τὸν Φίλ. Ἰωάννου οἱ Κ. Σζινᾶς, Γ. Α. Ριλλῆς, Α. Ριγριαβῆς, Π. Ἀργυροπούλου καὶ Μ. Πατῆς.

Μετὰ δὲ τὴν ἔξοδον τοῦ Ὀθωνος τὸ Πανεπιστήμιον, τοῦ ὁποίου οἱ καθηγηταὶ δὲν ἀντιμετάσχον ἐναργῶς εἰς τὴν συντελεσθεῖσαν ἐπανόστασιν, ἀντιπροσωπεύθη εἰς τὴν β' ἔθν. Συνέλευσιν διὰ δύο πληρεξουσίων καὶ αὐτὴ δι' ἑνὸς ὅς εἶχεν ὀρίσει τὸ ψήφισμα τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως. Οἱ δύο πληρεξούσιοι, οἱ ἐκλεγέντες τὴν 29 Νοεμβρίου 1862, ἦσαν ὁ καθηγητῆς τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ν. Σαρίπολος καὶ ὁ εἰς Πετρούπολιν διαμένων ὁμογενὴς καὶ ἐθεογένης τοῦ Πανεπιστημίου Α. Μπενιαδάκης. Ἡ Ἔθνοσυνέλευσις ἄμωσ ἐθέσπισε τὴν κατάργησιν τοῦ δικαίωματος τοῦ Πανεπιστημίου ν' ἀντιπροσωπεύεται εἰς τὴν Βουλὴν. Συνάμα δὲ μετωνόμισε τὸ Πανεπιστήμιον ἀπὸ Ὀθωνείου εἰς Ἐθνικόν.

Ζωηρῶς συμμετέσχε τῶν πολιτικῶν ἀγώνων τὸ Πανεπιστήμιον καὶ διὰ τῶν φοιτητῶν, οἱ ὁποιοὶ πολλὰς προσέβησαν καὶ εἰς ταραχάς. Αἱ φοιτητικῆς ταραχαὶ δὲν εἶναι τι ἀσύνθητες, ὡς συμβαίνει ἄλλοις τε εἰς ἅλα τὰ πανεπιστήμια. Αἱ ταραχαὶ αὗται κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ζωῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἦσαν ὀλίγισται καὶ ἀσήμενται, εἶχον δὲ μόνον ἀφορμὴν τὴν δικαίαν ἢ ἄδικον διασπείσειαν τῶν φοιτητῶν ἐναντίον καθηγητῶν τινῶν. Ἀλλὰ κατόπιν ἐπολλαπλασιά-

ΑΙΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΖΩΟΦΟΡΟΥ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

αθησαν αυται και πολλους απεβησαν σοβαρω-
ταται, όταν μιλλιστα ελγον και πολιτικόν χαρα-
κτηρα. Τοιαυτης φροσεως ειναι αι τυραχειαι αι
γενόμεναι κατά Μάρτιον του 1857, βτε απε-
δοκιμώσθη ο ύπουργός των Ύξωτερειών και
καθηγητής Α. Ριγριαβής, αι κατά Μάϊον του
1859, αι γνωσταί υπό τὸ ὄνομα Σκιαδικαί, αι
κατά Φεβρουάριον του 1860, και πολλὰ ἄλλα
ἐξαικολοιμητικῶς μέχρι σήμερον.

Ἀλλὰ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πανεπιστημίου
πολὺ σπουδαιότερος ἀπὸ τὰς τοιαύτας τυραχει-
σῆμας εἶναι ἡ σύστασις και δράσις τῆς Πα-
νεπιστημιακῆς φάλαγγος. Τὰ κατ' αὐτὴν ἀφι-
γίγη ἀκριβῶς ὁ κατά τὸ 1862 - 1863 πρῶτανις
Π. Παπαρηγόπουλος εἰς τὸν πρυτανικὸν αὐτοῦ
λόγον, ἐκ τοῦ ὁποίου παραλαμβάνοι τὰ χαρα-
κτηριστικώτερα ἀποσπάσματα: «Ἐξ ἡμέρας
ἄφ' ἧς ἀνέτειλεν ἡ 11 Ὀκτωβρίου φοιτηταὶ
δαλῆται περὶ τοὺς ἑξακοσίους ἤρξαντο ὑπὸ τὴν
τὴν ὀδηγίαν τῶν καθηγητῶν αὐτῶν νὰ ἐκτελέσωι
φρουρήσεις ἐν ἡμέρας, περιπολίας δ' ἐν νυκτὶ
πρὸς διατήρησιν τῆς ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τάξεως,
ἄφ' ἧς ἐξήρητο ἡ τοῦ βίου κριτεὺς τάξις.

Ἄλλ' εἰς τὴν ἐξαισίαν ταύτην ταχύτητα τοῦ
καταρισμοῦ τῆς δυναμείως ταύτης τῆς ἐθνοφυ-
λακῆς δὲν ἤρκει μόνον ἡ προθυμία τῶν μελῶν
τοῦ Πανεπιστημίου, ἀπηγοῦντο και ἄλλα, τὸ δὲ
τελειώθηρον δῶρημα τῶν βλαίων, ὅπερ ὁ φιλό-
πατρις και φιλότιμος Δημήτριος ὁ Βερναρδάκης
προσήνεγκεν ἐν καιροῖς ἐπιτέτοις ὅπως χρησι-
μεύσωσιν ἐν δέοντι τῇ πατρῴδι, ἐπλήρωσεν ἀμέ-
σως τὴν ἀνάγκην ταύτην. . . Ἐἰ και πολλοὶ τῶν
καθηγητῶν διὰ τὴν ἡλικίαν και τὰς ἔξεις και
τὴν ὑγείαν ἥμισυ ἦσαν ἐπιτήδειοι πρὸς τὸ
ἔργον τοῦτο τοῦ φρουροῦ τῆς δημοσίας τάξεως,
ἔργον τόσω βαρύτερον ὅσω μικρότερος ὁ ὄριθι-
μὸς τῶν ἐπιχειροῦντων αὐτό, προθύμως ὅμως
ἀπεδύθησαν και ἐνεκατέστησαν εἰς ἀγῶνα, περι-
πολοῦντες κατά τὰς χειμερινὰς ἐκείνας νύκτας,
ἀγρυπνοῦντες, ταραιπωρούμενοι και κινδύνους
ὑφιστάμενοι. . . Ὅ,τι δὲ εἶπον περὶ τῶν καθη-
γητῶν ἰσχύει και διὰ τοὺς φίλους διμλητάς,
οἷτινες ὡς νεώτεροι εἰς πλείστον ἐξετέλεοντο
ἀγῶνας, και ὅμως τὰ τῶν μαθημάτων ἀκρα-
τήρια ποτὲ δὲν ἔμειναν κενά. Ἡ εὐγενὴς αὐτῆ
προθυμία ἔσχε τὸ ἀποτέλεσμα ὅτι ἐν διαστή-

ματι ὀλίγων μηνῶν ἡ φάλαγξ κατηρέσθη εἰς
ὅλα τὰ γυμνάσια και μέχρις αὐτῶν τῶν τοῦ
τάγματος γυμνασίων, περὶ ἄσασα και αὐτὰ. . .
Ἡ φάλαγξ μετὰ τὸν καταρισμὸν τῆς ἐμερῶσθι
εἰς λόχους πέντε, ὧν ἕκαστος περιελάμβανε
ἀπὸ 120 ἕως 150 ἄνδρας. Ἀκολούθως ἐγένετο
ἡ ἐκλογή τῶν βαθμοφόρων δι' ἰδιαιτέρας τῶν
ἀνδρῶν ἕκαστου λόχου ψηφοφορίας. Διὰ τὸν
ἰματισμὸν και ἐροπλασμὸν τῆς φάλαγγος ἐδα-
πανήθησαν δρ. 91.169.16, ἐκ τῶν ὁποίων τὰς
μὲν δραχ. 61.123.65 κατέβαλε τὸ Πανεπιστή-
μιον, τὰς δὲ λοιπὰς διὰφοροὶ διαρῆται. Ἐπι-
λέγει δὲ ὁ Παπαρηγόπουλος: «Ὅτιω τελειο-
ποιήθενται τῶν πραγματιῶν, ἡ φάλαγξ προ-
θύμως μετέσχε πάσης ὑπηρεσίας: ἐφροῦθησεν,
ὡς ἐρῶδη, περιπολοῦσα ἐν νυκτὶ τὴν πόλιν,
ἐφύλαξε δημοσία καταστήματα και ἐπὶ πολλὰς
ἡμέρας ἀπετέλεσε μέρος τῆς φρουρᾶς τῆς Ἐθνι-
κῆς Συνελεύσεως».

Ἡ Πανεπιστημιακὴ φάλαγξ ἔδρασε κυρίως
κατὰ τὸ πρῶτον τῆς συστάσεως τῆς ἔτος, βτε
οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὴν ἠριθμοῦντο εἰς 600 και
διηροῦντο εἰς πέντε λόχους, και κατά τὸ δευτε-

ρον βτε οἱ ἄνδρες τῆς ἀνῆλθον εἰς 840 και
ἀπετέλεσαν 6 λόχους μετὰ λοχιαγοῦ, ὑπολοχιαγοῦ
και δύο ἀνθυπολοχιαγοῦν. Κατὰ τὰ μετέπειτα
ἔτη ἡ φάλαγξ, καιτοι ὀρισταιμένη οὐδὲν ζωῆς
σημεῖον δεικνύει. Κατὰ Νοέμβριον ὅμως τοῦ
1873 οἱ φοιτηταὶ ἐξήρησαν τὴν ἀναδιοργάνω-
σιν αὐτῆς. Τὸ κίνημα τοῦτο τῶν φοιτητῶν μετὰ
διαφόρους φροσεις ἐξερτάθη εἰς ὄχλαγωγικόν,
ἐπὶ ἡλθον ἐπανειλημμένα συγκρούσεις πρὸς τὰ
ἀστυνομικὰ ὄργανα και τὸν στρατόν, ὅστις κατά
διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως ἐπειέθη κατὰ τῶν
φοιτητῶν, ὧν πολλοὶ συνελήφθησαν και ἐφυλα-
κίσθησαν, και κατά μίαν τῶν συρράξεων οἱ
ἀστυνομικοὶ κλητήρες εἰσήλθον και εἰς αὐτὸ τὸ
Πανεπιστήμιον, ἵνα συλλίβουν τοὺς ἐκεἶ κρυ-
φθέντας. Ἐκ τῶν γεγονότων ταῦτων ἐπὶ ἡλθεν
ἔρις μεταξὺ Κυβερνήσεως και Πανεπιστημίου,
και αι τυραχειαι ἐξηκολούθουν μέχρις οὐ ἡ κατά
Φεβρουάριον τοῦ 1874 πτώσις τῆς Κυβερνή-
σεως ἐπέφερε τὸ τέλος αὐτῶν. Οἱ φοιτηταὶ ἐξη-
κολούθουν νὰ ζητοῦν τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῆς
φάλαγγος, ἀθορήβως ὅμως ἤδη, και τὸ Ὑπουργ-
γεῖον τῆς Παιδείας διέταξε ν' ἀνεγραφῆ εἰς τὸ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΖΩΟΦΟΡΟΥ

ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

πρόγραμμα του Πανεπιστημίου το μάθημα της όπλστικής και να συνταχθῆ νέος οργανισμός της φάλαγγος, ἡσας ἐκινώθη κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1875. Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἔτη, ψηφισθέντος τοῦ νόμου περὶ γενικῆς στρατολογίας, κατηργήθη ἡ Πανεπιστημιακὴ φάλαγγ.

Φιλολογικοὶ καὶ ἄλλοι διαγωνισμοὶ

Κυρία τοῦ Πανεπιστημίου ἀποστολὴ ἦτον ὁ καταρτισμὸς τῶν εἰς αὐτὸ φοιτῶντων εἰς ἐπιστήμονας τελείους. Ἐντεῦθεν δὲ προέκυψεν — ὡς φησὶν ἀποτέλεσμα — καὶ ἡ καλλιέργεια καὶ πρόοδος τῶν καθόλου γραμμάτων καὶ ἐπιστημῶν, διότι οἱ διδάσκοντες ἐφιλοτιμοῦντο καὶ δι' ἰδιαιτέρας αὐτῶν ἐργασίας πλὴν τῆς διδασκαλικῆς νὰ συντελέσουν ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερο εἰς τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἐπιστημῶν. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἀποστολῆς τῆς ταύτης τὸ Πανεπιστήμιον ἐξετέλεσε καὶ ἄλλην, ἡ ἥποια ἔπρεπε νὰ εἶναι ἔργον τῆς Ἀκαδημίας, ἂν ἐλειτούργει αὐτή. Ἡ ἀνάγκη ἦμος νὰ δοθῆ αἰθρῆς εἰς τὴν πνευματικὴν τοῦ ἔθνους πρόοδον καὶ νὰ ἐξαφθῇ

τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τοῦ μὴ πανεπιστημιακοῦ κόσμου ὑπὲρ τῶν γραμμάτων κυρίως ἐπέβαλλεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ν' ἀναδεχθῆ καὶ τὴν ἀσύμφορον ἴσως πρὸς τὸν κυρίως σκοπὸν τοῦ ἀποστολῆν, ἥτις ἦτον ἡ ὁργάνωσις καὶ προκήρυξις διαφόρων φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν διαγωνισμῶν, τοὺς ὁποίους ἴδρουν ὁμογενεῖς, ὀνειρευόμενοι καὶ ποθοῦντες τὴν ἐκλιμπρον ἐκδιήλωσιν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος εἰς πάντας τοὺς σταθμοὺς τῆς διανοήσεως.

Κατὰ τοὺς διαγωνισμοὺς τούτους, τοὺς ποιητικούς, ἢ δραματικούς ἢ ἐπιστημονικῶς φιλολογικούς ἢ θεολογικούς ἢ νομικούς ἢ ἱατρικούς ἐβραβεύθησαν ἐπιστημονικαὶ μὲν τινες πραγματεῖαι ἀξίαι λόγου, πληθώρα δὲ λυρικῶν συλλογῶν καὶ δραματικῶν ἔργων, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδὲν ὀφελήθη ἢ νεωτέρα λογοτεχνία καὶ καθόλου ἢ δημιουργικὴ φιλολογία. Ἴσως δὲ ἦτο βαρὺ νὰ εἴπῃ τις ἀπεριφράστως ὅτι οἱ φιλολογικοὶ αὐτοὶ διαγωνισμοὶ ἔβλαψαν μᾶλλον ἢ ὀφέλησαν τὴν φιλολογίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἐπιβράβευσιν ἔργων μηδεμίαν ἐχόντων ἀξίαν καὶ εἰς τὴν ἐμφράνισιν ἀπει-

ραρίθμων στιχοπλόκων, ἀξιούντων τὸν τίτλον τοῦ διαρροστεροῦς ποιητοῦ ἀλλὰ δυστυχῶς τὰ πράγματα καὶ ἐκ τῶν ὑστερῶν δηλογοῦν ὅτι συνέβη τὸ πρῶτον. Τὸ Πανεπιστήμιον ἦμος οὐδὲν εἰς τοῦτο πιάει, διότι ἦτον ἀπλῶς ἐκτελεστικὴ ἐντολή, ἡ ὁποία δὲν ἠδύνατο νὰ δοθῆ εἰς ἄλλον, καὶ διότι ἤλπιζε μετὰ τῶν ἰδρυτῶν τῶν διαγωνισμῶν, ὅτι ὁ τρόπος αὗτος τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ποιητικοῦ ἢ δραματικοῦ αἰσθηματος θὰ εἶχε καρποφόρα ἀποτελέσματα.

Οἱ Πρωτάνεις τοῦ Πανεπιστημίου

Οἱ καθ' ὄλην τὴν ἑβδομηκονταπενταεταίαν χρηματίσαντες πρυτάνεις τοῦ Πανεπιστημίου, ἐκλεγόμενοι καθ' ἕναστον Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος εἶναι οἱ ἑξῆς: Κωνστ. Σχινᾶς (1837 - 1838) Γ. Α. Ράλλης (1838 - 1841 ἐκλεγείς τρεῖς κατὰ συνέχειαν) Νικόλ. Κωστής, Μισ. Ἀποστολίδης, Κ. Ἀσώπιος, Νεφρ. Βάμβας, Θεόδ. Μανούσης, Ἀλεξ. Βενιζέλος, Ἰωάν. Α. Σούτσος, Φίλ. Ἰωάννου, Γ. Α. Μανροκορδάτος, Μισ. Ἀποστολίδης, Σπυρ. Πήλληκας, Περ. Ἀργυρόπουλος, Νικόλ.

Κωστής, Κωνστ. Κοντογόνης, Ἰωάν. Ὀλύμπιος, Κωνστ. Ἀσώπιος, Φίλ. Ἰωάννου, Δημ. Σ. Στρούμπκος, Βασ. Τ. Οἰκονομίδης, Ἀλέξ. Παύλης, Κωνστ. Ἀσώπιος, Π. Παπαρηγόπουλος, Κωνστ. Φρασερίτης, Ἡρακλ. Μητσόπουλος, Μιλ. Βενιζέλος, Ἀλ. Α. Ραγκαβῆς, Θεόδ. Ὀρφανίδης, Γεώργ. Α. Ράλλης, Παῦλος Καλλιγᾶς, Κωνστ. Βουσαῖκης, Εἰδύμ. Καστόρχης, Κ. Παπαρηγόπουλος, Γ. Α. Μακρᾶς, Παν. Ρομπότης, Ἐμμαν. Κόκκινος, Γ. Γ. Παπαδάκης, Α. Ἀναγνωστάκης, Ν. Μ. Δαμαλάς, Θ. Ἀρεταῖος, Β. Λάκων, Ν. Λαμιακῆς, Π. Γ. Κυριακός, Μ. Βενιζέλος, Κ. Ν. Κωστής, Κ. Π. Δηλιγιάννης, Γ. Καραμήτσας, Θ. Ἀφεντούλης, Π. Παπαρηγόπουλος, Μ. Χατζημυζήλης, Γ. Μιστριώτης, Π. Ἰωάννου, Γ. Πανταζίδης, Π. Παυλίδης, Γ. Χατζηδάκης, Α. Διομήδης Κυριακός, Α. Χρηστομάνος, Σ. Μαγγίνης, Τ. Ἀργυρόπουλος, Α. Κρασσαῖς, Κ. Μητσόπουλος, Σ. Σακελλιαρόπουλος, Ν. Καζᾶνης, Γ. Εἰδαξίας, Σ. Λάμπρος, Γ. Χατζιδάκης, Ν. Πολίτης, Μ. Κατσαρᾶς, Κυπάριστος Στέφανος Ν. Ἀποστολίδης, Ἐμμ. Ζολότας, Σπυρ. Λάμπρος (1911 - 1912).

Ο χωρισμός του Πανεπιστημίου — Η περιουσία του. Οι δωρηταί και ενεργεταί.

Μέχρι του 1911 το Έθνικόν Πανεπιστήμιον περιελάμβανεν όλες τας σχολάς και ό οργανισμός αυτού δεν είχε μεταβληθή ούσιν ούδως. Άλλ' ήταν τό κληροδότημα Δόμπολη προς Ίδρυσιν Πανεπιστημίου περιήλθεν εις χείρας της Κυβερνήσεως, παρ'αυτή άντίγκη και ό οργανισμός να μεταβληθή και ή ούστιας του άνωταίου εκπαιδευτικού ίδρύματος να λάβη άλλην μορφήν. Πητός ύρος της διαθήκης του άειμνήστου Δόμπολη άπέχει την Ίδρυσιν Πανεπιστημίου εις την έλληνικήν πρωτεύουσάν τό δέ Πανεπιστήμιον τούτο να περιλαμβίνη Φιλοσοφικήν και Θεολογικήν Σχολήν και να όνομασθή Καποδιστριακόν. Η Κυβέρνησις, θέλουσα άφ' ενός μόν να πληρωθή ό ύρος ούτος της διαθήκης, άφ' έτέρου δέ ν' άντιγράση τό οικονομικών πρόβλημα, τό όποιον θά προέκυπτεν εκ της ύπάρξεως δύο Πανεπιστημίων, ήγαγκάσθη άντι της Ίδρύσεως νέου τοιούτου, να χωρίση τό ύπάρχον εις δύο. Καί ούτω αί μόν σχολαί της Ίατρικής και της Φυσικομαθηματικής άπετέλεσαν τό Έθνικόν Πανεπιστήμιον, αί δέ της Νομικής, Φιλοσοφικής και Θεολογικής τό Καποδιστριακόν. Άμφότερα ήμως ταύτα έχουν ένα Πρύτανιν, έκλεγόμενον ύπό των καθηγητών όλων των Σχολών, και μίαν Σύγκλητον. Ο δέ χωρισμός ούτος έγινεν άφορμή να πραγματοποιηθή τέλος και ή τόσον από πολλού έπιζητούμένη μεταρρύθμισις εις τό βέλτιον του πανεπιστημιακού οργανισμού.

Άμφότερα τά Πανεπιστήμια έχουν ίδιαν περιουσίαν. Καί του μόν Έθνικού, εις τό όποιον υπάγονται και όλα τά παρωτήματα (ήτοι Χημείον, Αιγινήτειον Νοσοκομείον, Άρεταίειον, Ασπικλική, κ.τ.λ.) άνέρχεται εις δραχμάς 12,452,957, εκ των οποίων τας 798,242 δραχ. αντιπροσωπεύει ή οθιοδομή του Πανεπιστημίου, τας 2,220,946 δραχ. τό διάφορον ακίνητα και παρωτήματα αυτού, τας 2,226,384 αί νομισματικά και επιστημονικά συλλογά, τά τιμαλφή άντικείμενα, τά βιβλία, μουσεια κ.λ.κ., τό δέ υπόλοιπον ποσόν τά εις χρεώγραφα και έντόκους καταθέσεις κληροδοτήματα.

Τού δέ Καποδιστριακού εις δραχ. 7,000,000 και πλέον με έτήσιον εισόδημα δρ. 309,769,92 περίπου.

Η κολοσσαία αυτή περιουσία άπετελέσθη από τας συνεχείς δωρεάς των Έλλήνων από τας μυριάδας των δραχμών των πλουσίων και από τον όβολόν του πτωχού. Άναδερών κινείς τον κατάλογον των άπειράριθμων ενεργετών και

δωρητών του Πανεπιστημίου δεν δύναται να μη καταληφθή υπό συναισθήματος βαθύτατης συγκινήσεως, βλέπων την ποικίλην προέλευσιν των δωρεών τούτων. Παρά τας μεγαλοπρεπέεις αίφνης δωρεάς του βασιλέως Όθωνος, του Άντ. Παπαδιάη (890,000 δραχ.) του Πλατυγέ- νους (215,000 δρ.) του Άναν. Βατοπεδινού, του Η. Παυλοπούλου, του Μπεναρδιάη, της οικογενείας Ίωνιδών και πλείστον άλλων, κληροδοτημάτων μυριάδας δραχμών ή μεγίστης αξίας συλλογής επιστημονικής, και παρ'ά τό μέγα κληροδότημα του Δόμπολη συναντά τό εκ 200 δραχμών κληροδοτήμα της Υδρομίας ύπηρετίας Κυρίας Άντ. Γκαϊού, την έξ 20 δραχ. δωρεάν του άκονιστού μαχαίριον Όκα, την εκ μιάς σπάϊλης και ενός τουφεκιου δωρεάν του γέροντος Κρητιού Βαρνάβα, περί του όποίου ό κατά τά 1848 πρύτανις Ι. Σούτσος έγραψεν εις την λογοδοσίαν του: «Ο γηραιός ουτος άγωνιστής παρουσιασθείς εις τον πρωτανέοντα έν πλήρει κυνωπία εις τό γραφείον της πρωτανείας άνέφερε μετά πολλής συγκινήσεως, ότι έρχεται να καταθήσει τον πατριωτικόν αυτού έρωτον, χάριον διότι ή έλληνική νεολαία δεν άναγκάζεται να προσέχεται εις ξένα παιδευτήρια, αλλά λαμβάνει παρ' ήμίν άληθώς έλληνικήν εκπαίδευσιν» και ό πατριωτικός έρωτος του άγωνιστού Βαρνάβα ήτο τό τιμημένον σπαθί του και τό ντυφέκι του.

Οί δωρηταί ούτοι, των οποίων αί τίξεις οδδέποτε ήλατώθησαν, κατενόουν βαθύτατα την άποστολήν του Πανεπιστημίου. Συνηθίζοντο ότι τούτο δεν ήτο μόνον τό ίδρυμα, εις τό όποιον θά έμορφώνετο τό νεώτερον έλληνικόν πνεύμα, άλλ' ότι ήτο και ό συνεκτικός κούκος όστις θά συνενώνη πάντοτε την έλληνικήν φυλήν. Καί άνεξαρτήτως του γεγονότος ότι εις τό Πανεπιστήμιον έδίδαξαν και άνεδείχθησαν καθηγηταί άληθώς σοφοί και ότι έξ αυτού προήλθον επιστήμονες τιμήσαντες την επιστήμην και τό Έλληνικόν όνομα, ή άποστολή αυτού ή έθνική, τό καλλιστά άξιον της εγνωμοσύνης των Πανελλήνων και διατηρεί πάντοτε άγρυπνον την ιδέαν της ενισχύσεως της οικονομικής του έπαρκειας. Καί δεν θά λείψουν ποτέ οι τοιούτοι δωρηταί, έφ' όσον τό Πανεπιστήμιον μορφώνον τους από πάσης έλληνικής γενείας προσερχομένους εις αυτό δια να τους καταστήση άποστόλους της Έλληνικής ιδέας, θεωρεται τό προκήρυγον και τό σέμναμα του έλληνικού πολιτισμού. Άπέκνυντι δέ της τοιαύτης άποστολής του παραβλέπονται και αί τυχόν έλλείψεις του.

ΗΑ. Η. ΒΟΥΤΕΡΙΑΔΗΣ

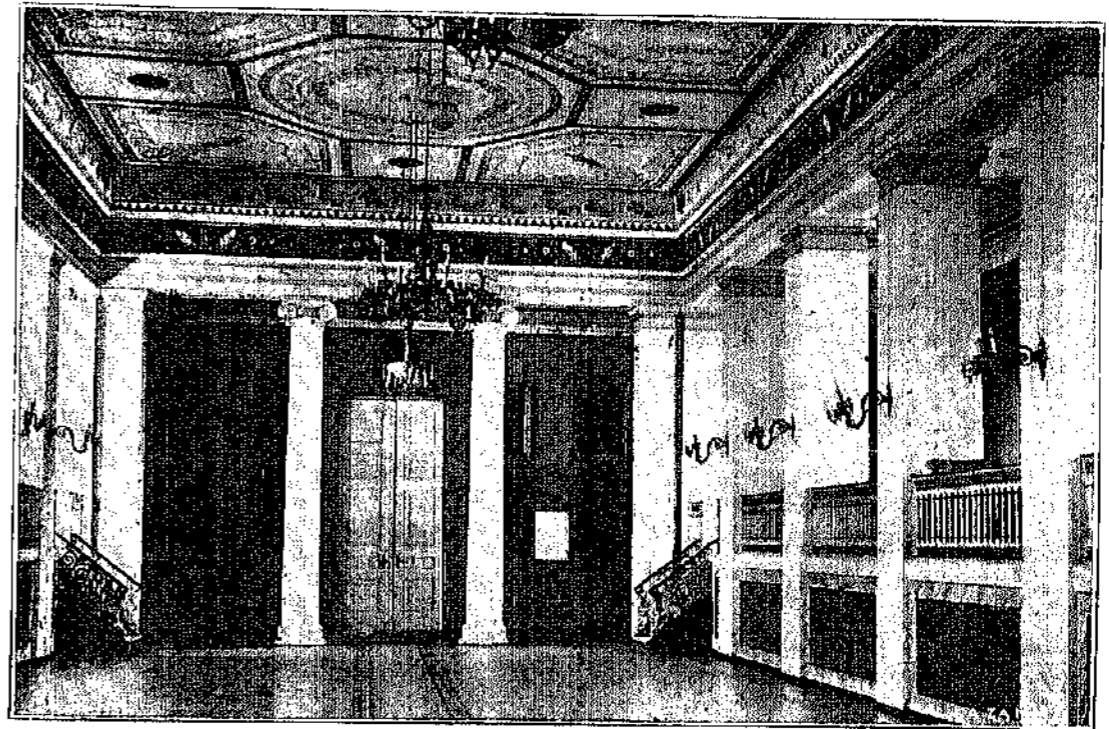
ΠΑΛΗΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΣΤΩΝ

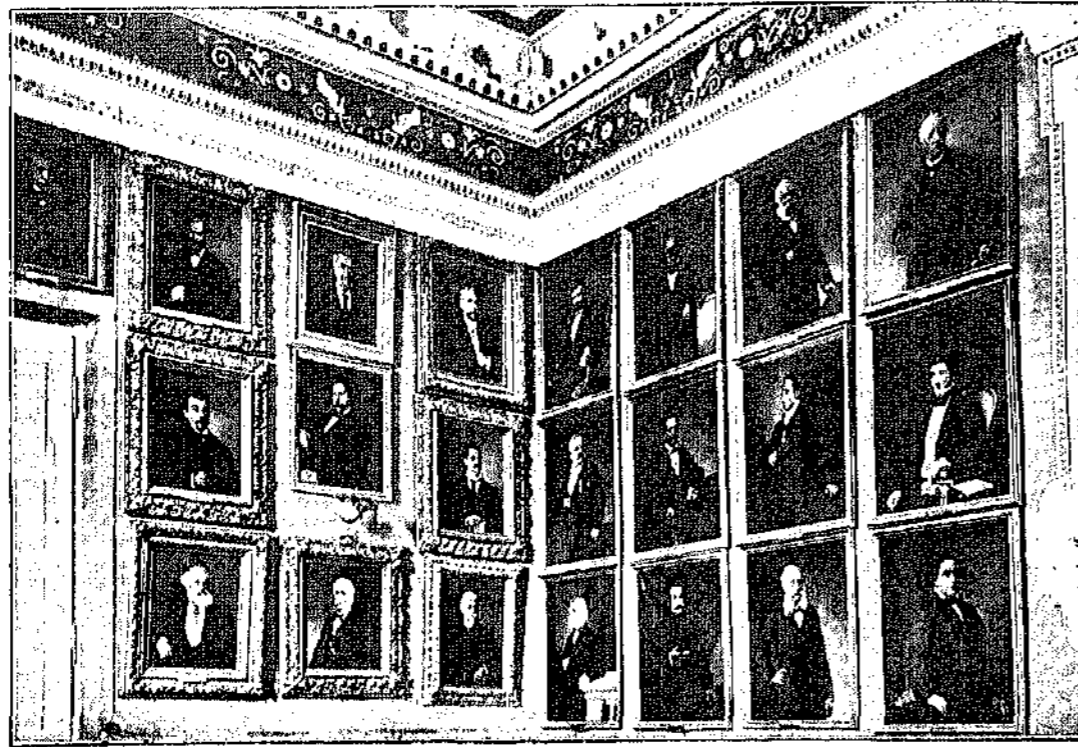
Συγχρόνος θά γείνουν έν Αθήναις αί έορταί δια την 75ετησίαν της ίδρύσεως του Πανεπιστημίου και τό Συνέδριον των Ανατολιστών, την 25 τέχοντος Ματίου. Δημοσιεύομεν άπόσπασμα από τό έργον του πρώην Καθηγητού του Πανεπιστημίου κ. Η. Καρολίδου «Σκανδιναυκά Άναμνήσεις» (Αθήναι 1890) όπου περιγράφει και τό Η' διεθνές συνέδριον των Άσιαολόγων εις την Σουηδίαν, αντιπροσώπων τότε της Ελλάδος.

Εισερχόμεθα εις την μεγάλην αίθουσαν, ένθα ήσαν ήδη συνηγμένοι έν πνευματική άδελφότητι οι διακεπέστεροι Έυρωπαίοι σοφοί, βαθείς μύσται της περί την Άσιατικήν φιλολογίαν και Ιστορίαν σοφίας, οι περιφανέστατοι των καθηγητών των ευρωπαϊκών πανεπιστημίων μετά Άσιανών και Άφρικανών και πανταχούθεν άλλθεν του κόσμου συνδραμειτων σοφών. Ένταύθα οι διακεπέστατοι Χριστιανοί θεολόγοι και ίερείς προσηγόρευον άδελφικώς τον Βραχμάνον θεολόγον, τον Ιερέα του Βράζμα, και τον άρχιερέα της λατρείας του θείου πυρός, τον λειτουργόν του Αφρομάσου, προς δέ διακεπέεις Μουσουλμάνους αντιπροσώπους της Μωαμεθανικής σοφίας και θεολογίας. Έκ πάντων των επιστημονικών και φιλιάνθρωπων συνεδρίων των τοσούτων συχνώς συνερχομένων κατά τον αιώνα τούτον κατά διαφόρους τοπους και χρόνους ούδέν ύπό ύψηλήν άνθρώπινην έσοπην ενέχει έν έαυτώ τοσούτον θεωρητικόν και πρακτικόν ιδεώδες όσον τό

των Άσιαολόγων συνέδριον. Η επιστήμη υπό την ειδικωτέραν του όνόματος έννοιαν είναι τι κοινόν δι' όπαν τό άνθρώπινον γένος και έν τη θεωρία και έν τη πράξει και δεν ενέχει άντιθέτους Ιστορικούς, αίτινες είναι άποτέλεσμα ιδιογενείας του έθνικού και θρησκευτικού βίου του προέχοντος, την άνθρώπιότητα κατά έθνη και θρησκευτικές διαφέσεις τό πλείστον άδιαλλάκτους. Τού τοιούτου ιδιαίτερον έθνικόν και θρησκευτικόν βίον εκδήλωσας διαφοράς και σαιχητάς διαφέρας και ένότητος έν χρόνῳ είναι ή φιλολογία έκάστου έθνους και θρησεύας. Έντεθέν δέ ή επιστήμη, περί ήν διατρέβομεν οι Άσιαολόγοι, έχουσα άντιπέμμενον αυτήν την φιλολογίαν των διαφόρων λαών, επιστήμη υπάκουσι των έν διαφέροις Ιστορικός άντιθέσει δημιουργηθέντα και άναπτυσθέντα θρησκευτικόν βίον υπό τό κράτος άνωτέρας πνευματικής ένότητος και ενεργείας είναι επιστήμη ύψηλότερον έξομα και πνευματικώτερον και γενικώτερον χαρακτήρα ή αί ειδικοί επιστήμη αι μηδέν έχουσαι κοινόν προς τας Ιστορικός άντιθέσεις. Τό συνέδριον των Άσιαολόγων, έν ή Χριστιανοί θεολόγοι μετά Ρωσσίαν, Βραχμάνους, Βουδαιστών και Μουσουλμάνους θεολόγον θεολόγον και σιχητόων υπό τό πνεύμα ύψηλότερον και καθολικώτερον επιστημονικόν ένδιαφέροντος την Ιστορίαν, την φιλολογίαν, την θρησεύαν και τον θρησευτικόν βίον των λαών τούτων τίθησι λεληθότως τά θεμέλια και οθεοδομεί θεοσημικώς και πρακτικώς τον ναόν της παγκοσμίου και καθολικής θρησεύας, ήτις είναι αλή ή καθολική επιστήμη και σοφία υπό την ύψηλο-

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΕΡΩΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΜΙΑ ΓΑΛΙΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΓΙΟΥΣΗΣ ΜΕ ΤΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΩΝ ΗΡΥΤΑΝΕΩΝ

τέρια και πνευματικότεραν έννοιαν του όνοματός.

Μετά τό τέλος των επιστημονικών αναζητήσεων ό Ένδοξ Βραζμάν Δροφίος, άρμό πρώτων άπηγγειλεν άγγλιστί ευχαριστήριον προς τόν Βασίλευ προσφώνησαν, έξήτησεν άδειαν παρά της Α. Μ. ίνα φίλην ώδήν Σανσοφιστί όσ' αὐτόν συντεταγμένην και έμισθώς τετοισημένην. Έπιτρέψαντος δέ τού βασιλέως ό Βραζμάν έν τή έπιστήμω αὐτοῦ βραζμιανή σκολή άνελθών τό βήμα έμυλε μελωδικώτατα τήν έξήσ ώδήν:

Ή τής σοφίας θεά, ή λευκή κ' εύκλής Βαζαράτη, ελθε τό σκότος βαθύ τής νυκτός τήν Ίνδιαν κελύφατον. Έπιταβίασα τότε τού λάμποντος κόσμου τής φεύγει και διελθούσιν τόν κόσμον τό φώς πανταχού ζυγεί ^{βασίλει} ^{βασίλει}

Τά δυτικά τής Άσίας οι Σάκιαι Ύμιαίνοντο τότε και Τουρουσάιον¹ και άλλων έπάλληλα στήρι βαρ- ^{βάρων}

Αίμα όσαν σφραγές τής εσπέρας έχόνετο πέριξ, και ζοφερώτατον σκότος, τό χρώμα τών δένδρων ^{Ταμάλας}, εις άπεριάντους έκείσεως τής ζωής δεινόν έξημιλοῦτο.

¹ Ο όνομα (Tartaria) καλεΐται λαός τις έν ταΐς Ήσπεροασιαΐς ενισχυσάς τής Αιγύπτου όμοῦ μετ' άλλων λαών Μισραμιαίων ενισχυσάς κοινωμένος εις Αιγύπτου. Θεωρουθαί τινες τό όνομα συγγενές προς τό Τουρηνός ή Τουρηνός ως έκαιούτο οι Πελοπονεί έν Μικρῇ Άσίῃ και έν Ίταλίῃ.

Και τής Αιγύπτου ή γή έκάλυφθ' όπδ σκότους όμοίως και ή Έλλάς έσκοτίσθη πεσοῦσα κ' ή Ρώμη έπίσης ός φθινοπώρου σελήνη έν μέσω νεφών άμφορόρων πρό τού προσώπου αὐτῆς με άκάθεκτον τάχος δο- ^{μώτων}

Τέλος Ίδοῦσ' ότι μάτην έπόθει αὐτή τήν ειοίγην, κ' εδδαιμονίαν τής γῆς, και τοι πάντα κατέβαλ' άγδνα, λιποθυμούσα δεινός ή θεά ούρανόθεν έκπίπτει και τήν ζωήν έκείνην τού βόρεια έθνη οικόουσιν.

Έλευθερίαν ένταῦθα και πλοῦτον και δύναμιν εῖρε, πάσας δ' έπίσης τάς τέχνας αὐτῆς. Ή δέ νύξ διελύθη, και ή αὐγή μειδιώσασ άνέτειλε καινίαν ός πρώτα, και ή θεά Βαζαράτη τούς φίλους τής καινίαν άνεῦθρεν.

Ένωστοί δ' όταν τρεΐς πληρωθῶσι τούς μύστας ^{συνάγει} ¹ εις τινά εκ τών ναών τής και ούτως άει εις θυσίας άσχολουμένη κατέστη ή νύξ Σαρασάτη² τού κόσμου.

Ο δ' εύκλής άνιξ Όσκιω, άρχός, ποιητής τε σοφός τε, έν Σαρασάτη φιλεί, και Λακωμή ή θεούτης τού όλθου, έξ βιασικήν ένδόξως έπί έκαιτόν όλα έτη. Κ' έτλε τό φώς τή φωτίζον ήμάς νύξ έξ θύρας αΐθέρας, έκ Σαρασάτης έλθόν, διαρκή όσον Φοΐβας και Φοΐβη, άκεινοί και τά όρη, κ' ή ζωήν αὐτή κ' ή Ίνδια.

Π. ΚΑΡΟΛΙΑΝΣ

¹ Κατά τρισέτιαν συγγροτούμεναι Άσιανολόγων σύνδοι. ² Γενή δηλ. τού Βούζμα, θεά τού λόγου (εὐλογητίας).

Έξω στόν Διώνυσσ, στά λευκά μάρμαρα έσοφ- ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

Προχωρήσαμε. Τά μάρμαρα έλιπταν στό χτύπημα τού ήλιου έπάνω τους, κ' άφιναν ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸

αεινήσια. Σ' ένα παραμύθιο των δένδρων, από μιαριά, φαίνεται αερομένο ένα χαλι παχιά, ήμισυ από χρώμα με τον ουρανό.

Μια γυναίκα άκίνητη πεζή τα σανδάλια της και τρέχει προς αυτό, και για μια στιγμή, καταμεσής, στέκει άκίνητη, και μιά κοιτάζει όλους, που μαζευθήκαμε γύρω της. Είναι ή συντρόφισσά μας του τραυλιού και της γιορτής, ή Ίσιδώρα Δούνηαν, με τον χιτώνα σαν από χρυσάφι παλμό. Από πάνω σκουροτιά χύνεται βαθυφύλαξη χλαριά με δέκαμες από τριαντάφυλλα ζωγραφιστά. Τα πόδια της είναι άσπρα, σαν να της τὰ φιλοῦσαν άφροί.

Από στρογγυλά μάτια σε προσήλωσι μυστικής προσσευχής και κατασπινόμεναι μαλλιά τριγύρω, σε έλαφρά πεξέβδι. Δεν φορεί τίποτε, μιά έδω διαπομένη σε άνδρα μεταξοτά.

Ο Ρισπέν την εκτίμαζε ακατάλληστα την άγείνη θάση, κι' αυτή σ' αυτόν άφιέθωνε κάθε της κίνησι. Γιατί ή Δούνηαν μιλεί με την κίνησι — και μιλεί τόσο εθγενικά, τόσο βαθειά, τόσο επιβλητικά, τόσο άλησιμώμητι.

Στην πρώτη μελωδία του Γκλόου, ή χορευτρια κρύβεται, σαν να την κατεσίνουν τα κλαδιά.

Όλοι την ζητούμε στον τόπον αυτόν έχει περισσότερο από κάθε άλλον τη θέσι της. Και να που ξεπετιέται, λιμπερή, έλαφρά, εδλίγηστη σαν λουλούδι στον άνεμο, μιά άκίνα πικνή που καίξει στον άνεμο, που τρέμει σε μυστικές, δικές της λαχτήρες, άγνωστες στους ανθρώπους.

Ο χορός της Πεταλούδας, ο χορός της Ίακτίδος Παφθένου, ο χορός της Προσφοράς, ο χορός της Αναλήψεως. Ύστερα μιά ήμισυαίσις της σαν εξήγγελος χαράς. Πάλι χορός, κι' ένας τόσο λιμπερός, ίδιο ταξίδεμα των πουλιών στα ύψη. Σε μιά στιγμή, ύστερα από πετάγματα υπερήφανης φυγής, με τα χέρια ανεμιστά, ήλθε κι' εστιμύιτισσε δειλά εμπρός στον ρήτορα. Έβαλε τα χέρια στην καρδιά, και του τὰ έτεινε με συμβολικών νόημα άφιερώσεως, με τέτοια χάρι, με τέτοιο πάθος άφρίναστα βαθύ κι' εθγενικό. Τότε ο σοφός έσκωψε, έπήρε τα χέρια και τὰ έφίλησε έτσι σεμνά.

Αν θά ξεχάσω ποτέ το φίλι του ακαδημαϊκού στα χέρια της καλλιτέχνιδος, που ήταν άλλοιότιμα αναγνωμένη — όπως γυναίκα που ξέρει την αξία των πνευματικών φιλημύτων.

Κι' εκοτιάζθησαν γνώριμα, φιλικά, δίπλα ο ένας στον άλλον — τον χορό της τον πλαστικό της τον έπλήρωσε καλά ο ποιητής, γιατί σε μιά στιγμή την άρπαξε από το φτερό και την εκύβησε κοντά του. Τέχα τί, δεν έπέρασαν και οι δυά τον τραχύ δρόμο για να φθάσουν στην ήμέρα της τέχνης τους.

Με το πρώτο θέλημα του ήλιου ένα αεροκίνητον έπήρε τους ξένους, που μιάς έχάρισαν την ήμέραν την ξεχωριστήν. Με μυγδαλιές και ροδοκανιές στα χέρια, που έλαμψαν στο φως, εδλογήσαμε την ξεχωριστά τους στα δένδρα.

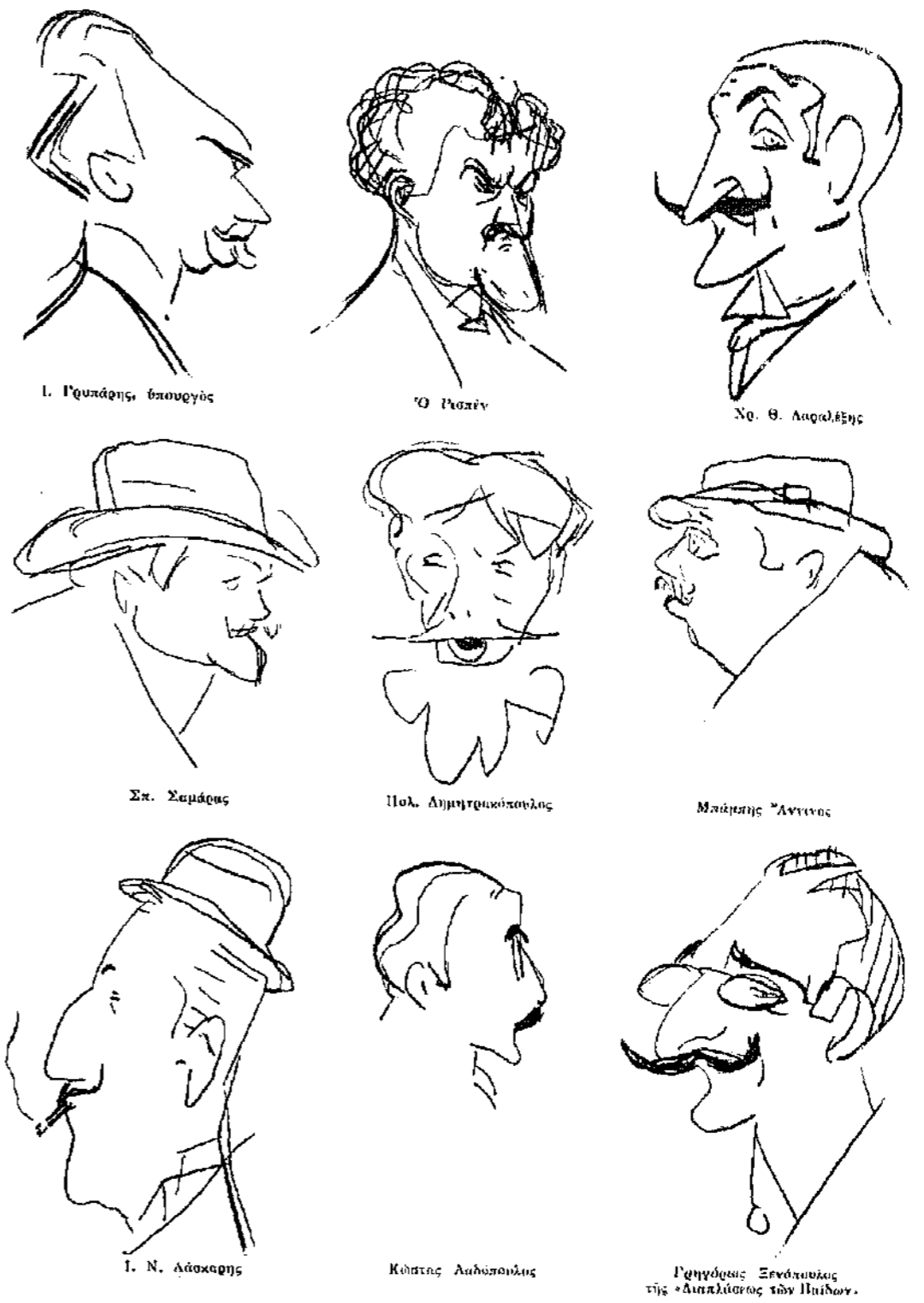
Ύστερα, ταπεινοί συγγραφείς της Ελλάδος, κοιρασμένοι από εργασίαν που δεν ανταμείφθηκε ποτέ, έσυρθήκαμε κατά τον σταθμό...

Την ροήν της άσυνειδήτου ζωής έρχεται να ξαφνίσω μιά καμπάνα λυπητερή. Ο άνθρωπος σταματά, σκέπτεται, άκούει. Μέσα του βαθειά μιά φωνή του θυμίζει πάς την σημερινή του άσφάλεια την χροιάς σε κάποιον άλλον, που έστειρωθή σαν αυτές τις ήμέρες, σε μιά μικρονή επαχή. Τότε θυμάται διάφορα καθήκοντα ξεχασμένα όλο τον χρόνο. Τότε θυμάται ένα γονάτιο που έπεσέθη μαζί με όλους τους άλλους άδελφούς τους. Ποιος θυμήθηκε το γονάτιομα μπροστά στον τάφο με τον κλιμαμένο λίθο — που υπάρχει, ίδιο έρεπιο σιαγραφίας στις φυγές των χριστιανών. Ουδέ την δύναμιν μιάς Μαγδαληνης — γλυκειάς άδελφής του έλέους, ύστερα από ένα κοιραστικό πάλεμα στις φλόγες των παιθών. Ουδέ την αίσιον δυά Μυροφόρων. Βαθύτερες λοιπόν εκείνες γυναίκες, πιδ αθανασικές από μιάς, παραδείγματα γενναίων θελήσεων, — και όμως του λαού, ταπεινά λουλούδια. Όστε ή ζωή και ή γνώσις δεν δυναμώνουν τις εθγενικές δριές, δεν άνοιχουν τα μάτια εμπρός σ' ένα σοφό πόνο, εμπρός σε μιά τρανή θυσία. Η άδικόκη συγκίνησις της σημερινής ζωής, που έχει κόπους σαν μικροβελονίες κάθε στιγμή, καθυλύνει τὰ ανθρώπινα αισθητικά μέσα, τὰ έκφυλίζει, τὰ κάνει άχρηστα. Ύστερα, κάτι τρομερό, δεν τδ αισθάνεται ο άνθρωπος, μιάν ήθική άνατροπή, ένα σπουδαίο γρέμισμα στα τείχη των νόμων.

Και χτυπά ή καμπάνα και δεν την άκούει ο κόσμος σαν άλλοτε. Όλο και πιδ μακρονά ή φωνή της άκούγεται, σε βάθη που δεν τὰ ξερύνει το μάτι.

Η Μαγδαληνή πληγώνει τὰ γόνατα πλέοντας με μύρα τὰ πόδια του έξωτικού Διδασκάλου. Ο Χριστός σταυρώνεται, οι μυροφόρες μαδούν τὰ μαλλιά τους επάνω από το πτώμα του στην άναστη νύχτα. Η καμπάνα χτυπά τώρα για να ξαναθυμίσω όλα αυτά — γνωρίζοντας καλά την άμέλεια των ανθρώπων. Όμως αυτούς, κάτι μικρές πληγές στην καρδιά δεν τους άφρίνουν να νοιώσουν το μαρτύριο το φρικτό, που ανεβάξει την θλίψη ως τον ουρανό, και τον κάνει βαρύθυμο.

ΕΙΡΗΝΗ ΗΘΑ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ι. Γκουάρης, υπουργός

Ο Ρισπέν

Νο. 9. Ασπιδέλης

Σπ. Σαμάρας

ΗΘΑ. Δημητράκοπουλος

Μάκης Άντωνος

Ι. Ν. Λάσκαρης

Κώστας Λαδοπούλος

Γρηγόριος Σενόπουλος της «Διαπίσεως των Παιθών»

ΣΚΙΤΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΡΙΣΠΕΝ ΥΠΟ Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΪΛΔ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ *

Αί λεπτομέρεια της ζωής του "Όσκαρ Ουάιλντ εξισορροπούν γὰ ἀλλέγονται ἀπὸ φίλων καὶ θαυμασῆς του. Ἰδοὺ μερικὰ πολὺ ἐνδιαφέροντα :

«Όσοι ἐγνώρισαν τὸν Ουάιλντ στὸ Παρίσι, δὲν ἠμποροῦσαν νὰ πιστεύσουν ὅτι ἦτον ἕνα ζῶν ἐπιγλωττιστὴς, διὰ τὸ ὅποιον καταδικάσθη. Ἐνθιμώοντο τὸν ἀνθρώπον αὐτόν, πού τοὺς διηγείτο ἱστορίες μετὰ τὸ δεῖναι, τὸν ἀνθρώπον αὐτόν, πού διακρίνεται διὰ τὴν εὐγένειάν του εἰς ἕνα τόπον τόσον εὐγενικόν, ὅσον ἡ Γαλλία, τὸν ἀνθρώπον αὐτόν πού πολλοὶ ἠμποροῦσαν νὰ μαρτυρήσουν τὴν ἀγαθότητά του, πού δὲν ἠμποροῦσε ν' ἀκούσῃ χωρὶς ἀηδίαν τίς ἀδιάντροπες συνομιλίες ἡσυχῆς κυριαρχοῦντων ἕνα κελὸν δεινόν. Ἡ δίκη του καὶ τὸ τέλος της τοὺς ἔκαμαν τὴν ἐντύπωσιν αἰσίου φανταστικοῦ ἔρωτος. Ὅταν ἡ ἀκριτοσύνη τῶν φίλων του τοὺς ἔπεισε διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀπήντησαν ὅτι ἦτον ἐπίσης ἀληθὲς πὼς ὁ Ουάιλντ ἦτο τρελλός, πὼς υπἄρχον ἀνθρώποι πού προσβάλλονται ἀπὸ μίαν ἰδιότυπην τρέλλαν καὶ πὼς δὲν υπἄρχον νόμοι διὰ τοὺς μεγαλοφρονεῖς. Ὁ Ἄνρι ντὲ Ρενιέ, ὁ ποιητὴς καὶ μυθιστοριογράφος, πού εἶχεν ἐλεγεῖ μὲλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἀνέλαβε μ' εὐφροσύνη τὴν υπερασπίσιν τοῦ Ουάιλντ, ἀλλὰ τὸν κίον. Ὁ Μερρίλ καὶ ὁ Ντεσάν ἔκαμαν ἕτι ἦτο δυνατόν νὰ γείνη, ἀλλ' οἱ ἀγῶνες τῶν ἔμειναν χωρὶς ἀποτέλεσμα. Τὸ θέατρον «Τὸ Ἔργον» παρέστησε τὴν Σαλομὴν μὲ τὸν Λυριέ. Ροὺ εἰς τὸν ρόλον τοῦ Ἡρώδου, καὶ ὁ Ουάιλντ ἔγραψεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν του: «Εἶνα μὴ παρηγορία γιὰ μένα νὰ συλλογίζωμαι πὼς τὴ στιγμή, πού εἶμαι βυθισμένος στήν νεκρότη καὶ τὴν περιρρόνησι, λογαριάζωμαι ἀκόμη γιὰ καλλιτέχνη. Ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐνοιωθῶ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν, μὰ μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι νεκρός γιὰ κάθε συγκίνησι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὴν ἀπελπισία. Μολυταῦτα οὐκ ἔχωμαι νὰ κἀμετε γνωστόν στὸν Λυριέ-Ροὺ ὅτι συγκλονισμὸς ἀπὸ τὴν τιμὴν πού μοῦ ἔκαμεν. Εἶνα κι' αὐτὸς ποιητής».

Στὴν ἐποχὴν αὐτήν, ὅπου οἱ Ἄγγλοι δημοσιογράφοι δὲν ἔκαμαν νὰ τὸν ὑβρίζουν ἢ νὰ μὴ ἀναφέρουν τὸ ὄνομά του, ὅπου ὅλες οἱ μητέρες, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀπηγόρευαν νὰ ὀμιλοῦν διὰ τὸν ἀνθρώπον αὐτόν καὶ τὰ ἔργα του, ὅπου οἱ θαυμασταὶ τῶν βιβλίων του ἔκρυβαν τὴν προ-

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ ἄρθρον δημοσιευμένον εἰς τὸ "T. P's Magazine".

τίμησίν του, πὸν ἀξιοκατάκριτον θεησκεΐαν, εἰν ὑπἄρχη αἰσίου ἀλήθειαν εἰς τὸ λόγιον «ζῆ κανεὶς ἐκεῖ πού τὸν ἀγαποῦν» ἠμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀληθινὰ ὅτι ὁ "Όσκαρ Ουάιλντ ζῶσε στὸ Παρίσι.

Η ΜΟΙΡΑΙΑ ΤΡΑΧΕΙΟΤΟΜΙΑ

Όταν ὁ Ουάιλντ ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἐπέγραψε τὴν Μάγνην διὰ νὰ φιλῆσῃ εἰς τὴν Διέκτιν καὶ ἐπῆγε νὰ ἐγκατασταθῇ μὲ τὸ ψευδώνυμον Σεβαστιανὸς Μέλμοθ εἰς τὸ μικρὸ χωριὸ τοῦ Μπερνεβιά. Εἰς τὸν Ἄνριε Ζίντ, πού ἐπῆγε νὰ τὸν ἰδῆ, ὁ Ουάιλντ εἶπε τόσον καθαρὰ ὅσον καὶ εἰς τὸ De Profundis, πὼς ἐνοοῦσε τὴν ἐξοικονομήσιν τῆς ζωῆς του. «Ἡ φυλακὴ μὲ ἔλλαξε τέλεια, ἔλεγε. Τὸ ἐκρινταζόμουν ὅτι δὰ μοῦ ἔφρανε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτό... Δὲν πρέπει ποτὲ κανεὶς νὰ ξαναρχίῃ τὴν ἴδια ζωή... Ἡ ζωὴ μου μοιάζει μὲ ἔργον τέχνης, καὶ ἕνας καλλιτέχνης δὲν ξαναρχίζει ποτὲ τὸ ἴδιον πρᾶγμα... ἐκτὸς γιὰ νὰ μὴ τὸ τελειώσῃ. Καὶ προσέειπε: «Τὸ κοινὸν εἶναι τρομερόν» δὲν γνωρίζει ἕνα ἀνθρώπον παρὰ ἀπὸ τὰς τελευταίας του πράξεις. Ἄν ξαναγύριζα τώρα στὸ Παρίσι, δὲν θάβλεπαν σ' ἐμένα παρὰ τὸν κατὰδικον. Δὲν σκοπεύω νὰ ξαναπαρουσιασθῶ, προτοῦ γράψω ἕνα δράμα. Ἔως τότε πρέπει νὰ μ' ἀφήσουν ἡσυχᾶ».

Εἰς Μπερνεβιά ἐνοικίασεν ἕνα ἐλαχικὸ σπίτι καὶ ἔγραψε τὸ Ballad of Reading Gaol. Δὲν κατόρθωσεν ὅμως νὰ γράψῃ τὸ δράμα του, ἂν καὶ εἶχεν εἶχε ἄρα δὲς θέματα κατὰ τὴν διαμορφὴν του εἰς τὴν φυλακὴν.

Όλοι τὸν ἀγαποῦσαν. Ὁ ἐφημέριος τοῦ ἔδιδε θέσιν εἰς τὸν χορὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐνοοῦσεν, ὅτι τὸ χωριὸ τὸν εἶχε κἀμει δικόν του. Εἶδεν ὅτι οἱ τελωνοφύλακες ἔπλητταν, καὶ τοὺς ἐδάχνεισε τὰ μυθιστορήματα τοῦ Λουμὰ πατρὸς. Μὲ τὴν ἀπορρομὴν τοῦ Ἰωβιλαίου τῆς Βασιλισσῆς Βικτωρίας εἰς τὸ 1897, ἔδωκεν ἐορτὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροσκύλισε σαράντα μαθητὰς μὲ τὸν διδάσκαλόν των. Ἔτσι ἕνας ἀνθρώπος πού ἀναλαμβάνει τὰς δυνάμεις του ἴστερα ἀπὸ ἐγγελησιον, ἐνδιαφέρεται, εἰς τὰς παρακρούσεις του, δι' ἀσήματα πρᾶγματα.

Ὁ Ουάιλντ εἶχεν ὑποστῆ πραγματικῶς διπλὴν ἐγχείρησιν πολὺ σοβαράν, πού ἐπέτυχε: τοῦ εἶχαν κἀμει τραχειοτομίαν καὶ τοῦ εἶχαν ἀνοίξει τὸ κρανίον διὰ νὰ τοῦ ἀφαιρέσουν μέρος τοῦ ἐγκεφαλοῦ. Γιὰ λίγον καιρὸν ἠμπόρεσε νὰ κἀμει καὶ τὸν ἑαυτὸν του νὰ πιστέψῃ ὅτι ὅλα θὰ ἐπῆγαιναν καλὰ, ὅτι θὰ ἠμποροῦσε νὰ γράψῃ ἕνα δράμα, νὰ φύγῃ γιὰ τὸ Παρίσι καὶ «νὰ γείνη

παῖλιν ὁ βασιλεὺς τῆς Ζωῆς». Μὰ ἡ θέλησίς του δὲν ζῶσε κι'. Μόνον σχεδία ἠμποροῦσε νὰ κἀμει καὶ ἔφρασε στὸ Παρίσι χωρὶς νὰ γράψῃ τὸ δράμα του.

"ΝΟΙΩΘΩ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΜΟΥ ΤΟΣΟΝ ΑΠΟΜΟΝΩΜΕΝΟΝ,,

Οἱ φίλοι του, καθένας μὲ τὴ σειρά του, ἔβαλαν ὅλοι τὰ δυνατὰ των γιὰ νὰ τοῦ γενήσουν τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν ἑαυτὸν του. Ὁ Στουάρ Μερρίλ παρέθεσε γέμια πρὸς τιμὴν του, ἀλλὰ πολλοὶ καλεσμένοι δὲν πῆγαν καὶ ἡ ἀπουσία των ἐπροξένησεν ἴσως εἰς τὸν Ουάιλντ περισσοτέραν λύπην παρὰ ἂν δὲν ἐδίδοτο τὸ γέμια. Εἶναι σκληρόν γιὰ ἕνα βασιλεὺς νὰ χάσῃ τὸν θρόνον του, καὶ ὁ Ουάιλντ εἶχε χάσει τὴν δύναμιν νὰ βασιλεύῃ. Τοῦ ἐχρηαζόντο ὅλα ἢ τίποτε καὶ ὅταν πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γνωστούς του τοῦ ἔκλεισαν τὴν ὕψην των, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ ἰδῆ κανένα ἀπὸ τὸν φόβον μήπως δοκιμάσῃ ἀκόμη παρόμοιους ἔξουτελισμούς.

Ὁ Ζίντ καὶ αἰσίου φίλος ἐπενοῦσαν μίαν ἡμέρα ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν ταράτσαν ἐνὸς καφενοῦ, ὅπου ἐκάθητο ὁ Ουάιλντ. Τοὺς ἐπαμύτησε καὶ τοὺς προσέφερε κἀμει καὶ πὼς ὁ Ζίντ ἐιάθητο ἀπέναντί του μὲ τὰ νῦτα γυρισμένα πρὸς τοὺς διαβάτας, τὸν παρεκάλεισε νὰ καθίσῃ δίπλα του. «Ὡ! τοῦ εἶπε, κἀμεις ἐδῶ κοντὰ μου. Νοιώθω τὸν ἑαυτὸν μου τόσο ἀπομονωμένον τὴν στιγμὴν αὐτήν». Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ πληρώσῃ, εἶδεν ὅτι δὲν εἶχε ἀρκετὰ χρήματα.

"ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΑΣΩ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΜΟΥ,

Μὲ ὅλην τὴν πτωχείαν του, ἐπειδὴ, ἂν καὶ ἡ οἰκογένειά του τοῦ παρεχώρει κἀμει ἐπίδομα, ἦτο συχνὰ χωρὶς λεπτὸν (ὁ Μερρίλ ἐφύλαξε μίαν παθητικὴν ἐπιστολήν του, ὅπου τοῦ ἐζητοῦσεν ἕνα μικρὸν ποσὸν «γιὰ νὰ περάσω τὴν ἐβδομάδα μου») ἠρηθῆ νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν καταδύσιν του. Ὁ Φερνάν Σὼ τοῦ παρήγγειλε νὰ τοῦ δίδῃ ἕν ἄρθρον τὴν ἐβδομάδα. Ἐκεῖνος πού ἔφερε τὴν παραγγελίαν, εἶχε τὴν ἀπερισκηνίαν νὰ τοῦ εἴπῃ: «Ἰστέρα ἀπὸ τὸν θάρον πού ἔκαμεν ἡ καταδύσιν σου, εἶσθε βέβαιος ὅτι θὰ ἔχετε μεγάλην ἐπιτυχίαν». Ὁ Ουάιλντ ἀνωρθώθη καὶ ἀπεκρίθη: «Ἐὐχαριστῶ. Αἱ ἐπιτυχία πού εἶχα πρὶν ἀπὸ τὴν καταδύσιν μου, μὲ ἀρκοῦν».

Διέμενεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἰς τὴν Ἐλβετίαν, εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ἀλλὰ πάντα ἐγύριζε στὸ Παρίσι. Κατὰ τὴν Ἐκθεσὴν ἐσυνήθιζε νὰ περνᾷ δυὸ τρεῖς βραδιὰς τὴν ἐβδομάδα εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρσως. Ὁ Πῶλ Φὸρ καὶ ἡ κυρία Φὸρ (ἡ Σουζὸν τῶν «Ballades»), πού τὸν συνώδευαν κἀμει φορὰ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του εἰς

τὴν Ἐκθεσιν, διακρίζον ὅταν ὀμιλοῦν γι' αὐτόν. Ὁ Ουάιλντ τοὺς ἐκρίνετο πολὺ γλυκῆς, δὲν εἶχε τὸ ὕψος δυστυχισμένον ἔξωτερικῶς καὶ ἐνδιαφέρετο γιὰ ὅλα. Ὁ ἀνθρώπος αὐτός, τὸ ἡσυχῆνοντο, ἄφριε νὰ ἀνεβῆ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ὅτι ὑπἄρχε βαθειὰ μέσα του.

ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΠΙΑ "ΤΑ ΜΕΣΑ ΝΑ ΖΗΣΗ,,

Ἀπέθανε τὴν 30 Νοεμβρίου 1900. Δύο χρόνια πρὶν τοῦ ἔκαμαν ἔξωσαν ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον, ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ πληρώσῃ, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ξενοδοχείου τῆς «Ἀλσατίας» τὸν περιμύριψεν, ἐλήρωσε ἕτι χρεωστοῦσε καὶ ἐπῆγε τὰς ἀποσκευὰς του. Ἐγκαταστάθη ὀριστικῶς εἰς τὸ σπίτι αὐτό, ὅπου ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του, μὴ ἔχον πλέον, καθὼς ἔλεγε, τὰ μέσα νὰ ζῆσῃ. Ἡ ὑγεία του ἐξησθένησε, ἤρχισε νὰ πῆγῃ καὶ ἐχειροτέρευσε τὴν κατάστασίν του. Ὁ κ. Ροβέρτος Ρὸς τὸν ἐπεριποιήθη καὶ τοῦ ἔφρανε ἕνα ἔρῳα στὰ τελευταία του. Ἐτυχε ὅστε μῆτε αὐτὸς μῆτε κανεὶς ἀπὸ τοὺς στενοὺς φίλους τοῦ Ουάιλντ νὰ εὐρεθῆ κοντὰ του, ὅταν ἀπέθανε. Ὁ Πῶλ Φὸρ ἐπῆγε νὰ τὸν ἰδῆ ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἀπὸ τὸν θάνατόν του καὶ ἔξαναγύρισε ὅταν εἶχεν ἔκανεσθ. Περιέγραψε τὸ μικρὸν ξενοδοχεῖον μὲ τὰ πτογὰ ἐπιπλῆ καὶ τοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους, τὸ δωμάτιον, τὸ γεμῆτον ἀπὸ ὀσμὴν ἀντισηπτικόν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ουάιλντ. Ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς ὀλίγους φίλους, πού ἠκολούθησαν τὸ φέρετρον.

Ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ Παρίσι αὐτό, ὅπου ὁ Ουάιλντ ἐνεφανίσθη εἰς ὅλην τὴν δόξαν, ὅμοιος μὲ σωματίον ἀτοκαρμίτου ἢ μὲ Ἀσιατικὸν Βάλεον, ἐπέγραψε τὸ λείψανόν του ἀκολουθούμενον ἀπὸ μίαν ἔκλεισιν νεκρικὴν ἀνοδίαν. Ἀπὸ ἐκείνους πού ἠκολούθησαν στὰ δύο ἡμέρας, τὰ ἀποτελούντα τὴν νεκρικὴν αὐτὴν κομπήν, μερκοὶ ξαναγύρισαν στὴ δουλειά των προτοῦ φθάσουν εἰς τὸ νεκροταφεῖον. Κανένα κέντημον παραπέτασμα δὲν ἐκόλλισε τὸν πύλονα τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁ νεκρός εἰσῆχθη ἀπὸ μίαν πλαγίαν ὕψην. Ὅταν ὁ Ουάιλντ ἔφρασεν εἰς τὸ Παρίσι, ἰδὸν ὄνομά του εἰς τὰ βουλευτήρια ἦτον εἰς ὅλα τὰ ἀσάματα. Ὅταν ἄφριε τὸ Παρίσι διὰ τελευταίαν φορὴν, ἡ ἀναχώρησίς του ἐπέγρασε σχεδὸν ἀπαρατήρητος. Ἐνας λογίος τῆς φρονιμῆς ἐχαιρέτισε μεγαλοπρεπῶς τὸ φέρετρον δὲν ἤξευρε ποῖος ἦτον αὐτὸς πού τὸν ὀδηγοῦσαν ἔτσι στὴν τελευταίαν του κατοικίαν. Ὁ Ουάιλντ ἐτάφη εἰς τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Bagneux τὴν 3 Δεκεμβρίου 1900. Τὴν 20 Ἰουλίου 1909 μεταφέρθη εἰς τὸ Πέρ Λισαίξ, ὅπου ἕνα μνημεῖον, πού τὸ ἤρχισεν ὁ κ. Ἰάκωβος Ἐσταῖν, θὰ στηθῆ προσεχῶς ἐπάνω εἰς τὸν τάφον του.

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Εκείνη τὸν ἄκουε, τὸν κύταξε μάλιστα σὸ πρῶ-
σσωπο καὶ ὅταν τέλειωσε τοῦ εἶπε;

— Σχεδὸν δὲν ξέρω καὶ γὰρ τί μιλάτε; τῶχοι
ξεχάσει, θέλω νὰ τὸ ξεχάσω.

Κ' ἔφυγε. — Τὸν εἶχε κοιτάξει μὲ πολλὴ ἀδυσ-
φορία.

Παντοῦ θόρυβος, ἔριζαν φλοντζάνια καὶ πο-
τήρια, ἀνοίγαν μπατίλιες, γελοῦσαν, φρόνταζαν
οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἀπ' τὴν σάλα ἤρχοντο οἱ ἤχοι
τῆς ὀρχήστρας ποῦλαζε τόσο ἐκτάτως ἄσχημα...

Ὅταν ἤρθε ἡ Ἀνδρέζεν καὶ ἡ Μάρθα, ἤρ-
χτο καὶ ὁ Μινούττας μαζί. Ὅλοι κάθισαν σὸ
τραπέζι τοῦ Νάγκελ καὶ ἔμειναν ὡς ἓνα τέταρτο.
Ἡ Ἀνδρέζεν ποῦ καὶ ποῦ πήγαινε μὲ τὸν δάσκα
σὲ ἄνθρωπους ποὺ φρόνταζαν καὶ παρήγγελλαν
καρέδες σὸ τέλος δὲν ξαναἤρθε, εἶχε πάρει
πολλὴ δουλειά.

Τότε ἄρχισαν οἱ διάφοροι ἀριθμοὶ τοῦ προ-
γράμματος: πρῶτα τραγοῦδησε ἓνα κομμάτιο,
ἔπειτα ὁ Ὅγιος ὁ φουγιτῆς ἀπήγγειλε μὲ δυνατὴ
φωνή ἓνα ποίημα δικῶ του, δύο κυρίες ἔπαιζαν
πιάνο καὶ ἓνας μουσικὸς ἔπαιξε τὸ πρῶτο του
σόλο μὲ τὸ βιολί. Ἡ Δάγνη εἶχε καθίσει σ' ἓνα
τραπέζιο μὲ τοὺς δύο κυρίους. Ὁ Μινούττας
σημώθηκε, ἔφρασε νὰ πῆγῃ νὰ φροντίσῃ νὰ φέ-
ρουν καὶ ἄλλα ποτήρια, καὶ ἄλλα φλοντζάνια,
καὶ ἄλλο ψωμί μὲ βούτυρο — οἱ προμήθειες δὲν
ἔφταναν γιὰ ὅλον αὐτὸν τὸν κόσμο.

Ὅταν ὁ Νάγκελ ἔμεινε μόνος μὲ τὴν Μάρθα
σημώθηκε καὶ ἔδειξε νὰ φύγῃ. Δὲν μπο-
ρεῖ νὰ μείνῃ ἐδῶ μόνη της, εἶδε καὶ ὄλας τὸν
δικαστὴ ποὺ ἔκανε κάτι παρατηρήσεις καὶ ποὺ
γελοῦσε ἡ Κιέλλανδ καλύτερα θὰ εἶναι νὰ φύγῃ.

Μὰ ὁ Νάγκελ τὴν ἔπεισε νὰ πῆγῃ τοῦλάχιστον
ἓνα ποτήρι ἀκόμα. Ἡ Μάρθα φροῦσε μισῶρα
τὸ καινούριο φρόρεμα ἦτον καλὸ, μὰ δὲν τὴν
ἔγινε καὶ πολὺ καλὸ τὴν ἔκανε νὰ φαίνεται πιὸ
γομῆ τὸ μαῦρο χρώμα χτυποῦσε πολὺ δυνατὰ
μὲ τ' ἄσπρα της μαλλιά. Μὰ τὰ μάτια της ἔλαμ-
παν, καὶ ὅταν γελοῦσε, τὸ πρόσωπό της ἀστραφε
ἀπ' τὴν χαρὰ.

Ὁ Νάγκελ ρώτησε:

— Λοιπὸν διασκεδιάζετε; Χαίρεστε σήμερον
τὸ βράδυ;

— Ναί, εὐχαριστῶ, εἶπε ἐκείνη, μ' ἀρέσει πολὺ.
Τῆς μιλοῦσε ὅλην τὴν ὥρα, κύταξε νὰ πῆ
ἐκεῖνη ποὺ θὰ τὴν ἐνδιέφερε ἔπειτα τῆς διηγῆ-

* Ἡ ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

θηκε μιὰ ἱστορία, μιὰ φρεντωχὴ ἱστορία, ποὺ τὴν
ἔκανε νὰ γελάσῃ πολὺ. Ἡ ἱστορία ἦτον πὼς
μιὰ φορὰ βρήκε ἓνα κοουδούνη γιὰ τὴν ἀλλογή
του· ἀληθινὸς θησαυρὸς, ἀνεκτίμητο εὑρημα!
Τὸ κοουδούνη ἔγραψε ἀπάνω καὶ ἓνα ὄνομα ἀγε-
λάδας, Ὅσταν, ἐνῶ εἶναι βέβαιος πὼς ἀνῆκε
τὸ κοουδούνη σ' ἓνα βράδι...

Ἐδῶ ἔξοπισε στὰ γέλια ἡ Μάρθα ξεχάστηκε,
ἔχασε ποῦ εἰδέσκατο, κοινοῦσε τὸ κεφάλι της
καὶ γελοῦσε σὺν παιδί γι' αὐτὸ τὸ ἄνοστο χο-
ρευτὰ. Σπινθηροβολοῦσε ἀπ' τὴν χαρὰ της.

— Ξέρετε, εἶπε ὁ Νάγκελ, μοῦ φαίνεται πὼς
ὁ Μινούττας ζήλευε.

— Ὅχι δὲ, εἶπε ἡ Μάρθα μὲ διαταγμῶ.

— Ἀλήθεια μοῦ ἔκανε αὐτὴν τὴν ἐντύπωση.
Μὰ χαίρομαι καὶ ὄλας νὰ κάθομαι μόνος μαζί
σας, μ' ἀρέσει νὰ σᾶς ἀκούω νὰ γελάτε.

Δὲν ἀπήντησε, μὰ χαμῆλωσε τὰ μάτια της.
Κ' ἔξακολούθησαν νὰ μιλοῦν. Ὅλην τὴν ὥρα
ὁ Νάγκελ καθόταν ἔτσι, ὥστε νὰ μπορῆ νὰ βλέπῃ
τὴν Δάγνη.

Ἦερασε λίγη ὥρα. Ἡ Ἀνδρέζεν ἤρθε πάλι
γιὰ μιὰ στιγμή, εἶπε δυὸ τρεῖς λέξεις, ἤπαι ἀπ' τὸ
ποτήρι της καὶ ἔφυγε πάλι.

Τότε ἡ Δάγνη σηκώθηκε ἀπ' τὴν θέσι της
καὶ ἤρθε σὸ τραπέζιο τοῦ Νάγκελ.

— Τί εὐθῆμοι ποὺ εἶστε ἐδῶ! εἶπε, καὶ ἡ
φωνή της ἔφρασε λίγο: καλησπέρα, Μάρθα! τί
εἶναι τὸ ἀστεῖο ποὺ γελάς τόσο πολὺ;

— Διασκεδιάζομε ὅσο καλὰ μπορούμε, εἶπε
ὁ Νάγκελ. Ἐγὼ φλυαροῦ ὅλην τὴν ὥρα καὶ ἡ
κυρία Γουδε ἔχει τὴν καλοσύνη νὰ μ' ἀκούῃ μὲ
προσοχὴ καὶ νὰ γελά γιὰ νὰ μὴ μὲ διασαρε-
πτήσῃ. . . Νὰ σᾶς προσφέρωμε ἓνα ποτήρι;

Ἡ Δάγνη κάθισε. Ἐκείνην τὴν στιγμήν ἔξ-
σπασαν ζωηρὰ χειροκροτήματα ἀπ' τὸ μέρος τῆς
σημῆς καὶ ἡ Μάρθα βρήκε ἀφορμὴ νὰ σηκωθῆ
νὰ πῆγῃ νὰ δῆ τί συμβαίνει. Ὅλο ἔφραγε πρὸ
μακρῶ ἀπ' τὸ τραπέζιο ἔπειτα φρόναξε: Ἐνας
ταχυδακτυλουργὸς! πρέπει νὰ τὸν ἴδω! καὶ χέ-
θηκε μὲσ' στὸ πλήθος.

Σιγῆ.

— Ἀφήσατε τὴν συντροφιά σας, εἶπε ὁ Νάγ-
κελ, καὶ ἤθελε νὰ πῆ καὶ ἄλλα, μὰ ἡ Δάγνη τὸν
διέκοψε:

— Κ' εἰσᾶς σᾶς ἄφησε ἡ δουὴ σας.

— Ἄ, θάρθη πάλι. Πῆτε τὴν ἀλήθεια, δὲν
χαίρεται κανεὶς νὰ βλέπῃ τὴν Μάρθα Γουδε;
Σήμερα τὸ βράδυ διασκεδιάζει σὺν παιδί!

Ἡ Δάγνη δὲν ἀπήντησε: ρώτησε:

— Εἴχατε φράγει σὲ ταξίδι λίγον καιρὸ;

— Ναί.

Σιγῆ.

— Ἀλήθεια διασκεδιάζετε τόσο πολὺ ἐδῶ σή-
μερον τὸ βράδυ;

— Ἐγὼ; ἐγὼ οὔτε ξέρω τί συμβαίνει ἐδῶ,
εἶπε ἐκεῖνος. Οὔτε ἤρθη ἴσα ἴσα γιὰ νὰ δια-
σκεδιάσω.

— Τότε γιατί ἤρθατε;

— Μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ σᾶς ξαναδῶ εἰσᾶς. . .
βέβαια ἀπὸ μακρὰ μόνον, σιωπηλά. . .

— Ὅποτε ἔτσι; καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγο φέρετε
μιὰ κυρία μαζί σας;

— Ὁ Νάγκελ δὲν τὸ κατὰλαβε αὐτό. Τὴν
κύταξε καὶ ἔσκαπτετο.

— Ἐννοεῖτε τὴν κυρία Γουδε; Κ' ἐγὼ δὲν
ξέρω τί νὰ πῶ. Μοῦ διηγῆθηκαν τόσο πολλὰ
γι' αὐτὴν, πὼς κάθεται πάντα μόνη της σὸ
σπίτι της, ἔῃ ἔτσι χωρὶς νάχη καμιά γιὰ τὴν
ζωή της. Δὲν τὴν ἔφερα μαζί μου, ἤθελα μόνον
νὰ τὴν διασκεδιάσω λίγο ἐδῶ μέσα γιὰ νὰ μὴ
βαρεθῆ. Αὐτὸ εἶναι ὄλο.

Ἡ κυρία Ἀνδρέζεν
τὴν ἔφερε ἐδῶ σ' αὐτὸ τὸ τραπέζι. Θεέ μου,
τί λυπηρὴ ποὺ εἶναι ἡ ὑπαρξίς της! Καὶ τὰ μαλ-
λιά της εἶναι ἄσπρα. . .

Μὴν πάτε καὶ πιστεύετε. . . δὲν πιστεύω
νὰ βιάη ὁ νοῦς σας πὼς ζηλεύω; Ἀπαῖσθε!
Ἐννοια σας, θυμοῦμα τί διηγῆθηκαν γιὰ ἓναν
τρελλὸ ποὺ πήγαινε περιπατο μὲ εἰκοσιτόρι ἀμά-
ξια. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τ-τ-τραβῆζε, καθὼς λέ-
γατε, καὶ εἶχε ἐρωτευθῆ μιὰ νέα ποὺ ὀνομαζέτο
Κλιόρα. Ναί, τὸ θυμοῦμα πολὺ καλὸ. Κ' ἐπειδὴ
ἡ Κλιόρα δὲν τὸν ἤθελε, δὲν ἤθελε οὔτε τὴν
ἀδελφὴ της νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ πάρῃ. Δὲν ξέρω
γιατί μοῦ τὸ διηγῆθηκαν αὐτὸ εἰσεὶς βέβαια τὸ
ξέρετε τὸ γιατί, ἔμένα ὅμως μοῦ εἶναι ἀδι-
φορο μὰ νὰ ζηλεύω δὲν μὲ κάνετε, ἂν εἶναι αὐτὸ
ποὺ προσπαθεῖτε σήμερον τὸ βράδυ. Νὰ τὸ ξέ-
ρετε. Οὔτε εἰσεὶς οὔτε ὁ ἀνθρωπικὸς σας ποὺ
τ-τ-τραβῆζει!

— Καλέ, Θεέ μου, εἶπε ὁ Νάγκελ δὲν τὰ λέτε
σοβαρῶ, αὐτὰ ποὺ λέτε!

Σιγῆ.

— Ναί, τὰ λέω σοβαρῶ! εἶπε ἡ Δάγνη.

— Νομίζετε πὼς ἔτσι θὰ ἔκανα, ἂν ἤθελα νὰ
σᾶς κἄνω νὰ ζηλέψετε; Νὰ καθίσω νὰ μιλήσω
μὲ μιὰ γυναῖκα παρῖαντα χρόνων καὶ νὰ τὴν
ἀφήσω νὰ φύγῃ μάλιστα ἔρθετε εἰσεὶς, — ἀλήθεια
πρέπει νὰ μ' ἔχετε γιὰ πολὺ κοντὸ.

— Δὲν ξέρω καθόλου τί εἶστε, ξέρω μόνο πὼς
μοῦ μιπῆκατε στὸν δρόμο μου καὶ μὲ κάνετε νὰ
περάσω τίς πρὸ βασανισμένους ὄρες τῆς ζωῆς

μου, τόσο ποὺ δὲν καταλαβαίνω πῶς τὸν ἐκτό
μου. Δὲν ξέρω ἂν εἶστε κοντὸς, οὔτε ξέρω ἂν
εἶστε τρελλὸς, μὰ καὶ οὔτε κάθομαι νὰ σκέ-
πτομαι τί εἶστε; μοῦ εἶναι πολὺ ἀδιύφορο.

— Ναί, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια, εἶπε ἐκεῖνος.

— Γιατί νὰ μὴ μοῦ εἶναι ἀδιύφορο; ἔξακο-
λούθησε ἐκείνη περιφραμένη ποὺ ἔδειχνε ὁ Νάγ-
κελ τόσο ἡσυχία. Τί ἔχω ἐγὼ νὰ κἄνω μαζί σας;
Φερθήκατε ἄσχημα μαζί μου καὶ θέλετε καὶ ὄλας
νὰ μὲ μέλῃ τί κάνετε. Καὶ κάθεται ἀκόμα καὶ
μοῦ λέτε μιὰ ἱστορία μὲ ὄλο θαιανιμοῦς. Εἶμαι
βεβαία πὼς ὄλα ἐκεῖνα μὲ τὴν Κλιόρα καὶ μὲ
τὴν ἀδελφὴ της δὲν μοῦ τὰ διηγῆθηκαν χωρὶς
λόγο — ἔννοια σας, τὸ ξέρω! Μὰ δὲν καταλα-
βαίνω τί θέλετε ἐπὶ τέλους; Δὲν ἔννοια αὐτὴν
τὴν στιγμή, ἐπειδὴ τόρῃ ἐγὼ ἤρθη καὶ σᾶς
βρήκα μὰ ὄλας τίς ἄλλες φορὲς γιατί δὲν μὲ
ἀφήνετε ἴσους; Καὶ πὼς ἤρθη τόρῃ γιὰ ἓνα
λεπτὸ καὶ σᾶς μίλησα, καὶ αὐτὸ τὸ παίρνετε σὺν
νὰ μ' ἔριξε δηλαδή, σὺν νὰ μὲ πείραξε. . .

— Κυρία μου. . . ἔννοια σας δὲν φαντάζομαι
τίποτα. . .

— Ὅχι; Μὰ δὲν μπορῶ βέβαια νὰ ξέρω ἂν
λέτε τὴν ἀλήθεια, βέβαια δὲν μπορῶ νὰ τὸ ξέρω.
Ὅχι μόνο δὲν σᾶς πιστεύω, μὰ μοῦ ἔμηνεστε
καὶ δυσπιστία, σᾶς ἔχω ἄξια νὰ κάνετε ὀτιδῆ-
ποτε κακὸ. Μπορεῖ νὰ σᾶς ἀδικῶ τόρῃ ποὺ τὰ
λέγω αὐτὰ, μὰ ἐπὶ τέλους μιὰ φορὰ ἔχω καὶ ἐγὼ
τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς κἄνω νὰ περιχαλῆτε; βυρέ-
θηκα πῶς ὄλας σας τοὺς θαιανιμοῦς καὶ τίς
προσπάθειές σας. . .

Ὁ Νάγκελ δὲν ἔλεγε τίποτα γυροῦσε σιγὰ
τὸ ποτήρι του ἀπάνω σὸ τραπέζι καὶ ὅταν
ἔπειτα εἶπε πάλι ἐκείνη πὼς δὲν τὸν πιστεύει,
ἀπήντησε:

— Τὸ ἄξιζω.

— Ναί, ἔξακολούθησε ἐκείνη, δὲν σᾶς πιστεύω
τίποτα τίποτα πῶς. Μοῦ μίπηκε μάλιστα καὶ ἡ ὑπα-
ψία πὼς καὶ οἱ κλατεῖς σας ὅμοιο μπορούσε νὰ
εἶναι φρεντῶ. Σᾶς βεβαιῶ πὼς πρὸ ὀλίγον πῆγα
στὴν ἄλλη κἀμαρα καὶ ἔβλεψα τὸ καινούριον σας
ἂν δὲν ἔχει φρεντωχὸς ὄμοιος. Καὶ ἂν καὶ εἶχα
ἄδικο καὶ οἱ ὄμοιο φαίνετα πὼς εἶναι αἰσπῶ
ὄπως εἶναι, πάλι δὲν σᾶς πιστεύω τίποτα. Εἶμαι
βεβαία πὼς ἂν μπορούσατε π. χ. θὰ κάνετε κάτι
γιὰ νὰ φαίνεστε μερικὰ δάχτυλα πρὸ ψηλὸς,
ἐπειδὴ βέβαια ψηλὸς δὲν εἶστε: εἶμαι βεβαία
πὼς θὰ τὸ κάνετε ἂν ὑπῆρχε ἓνα τέτοιο μέσον.
Μὰ τὸν Θεό, πὼς νὰ μὴ διαπιστῆ κανεὶς μαζί
σας; Ἐπὶ τέλους ποιὸς εἶστε; Καὶ τί ἤρθατε νὰ
κάνετε ἐδῶ στὴν πόλι μας; Οὔτε λέγετε τὸ
πραγματικὸ σας ὄνομα, τῶνομά σας εἶναι Σί-
μμωνεν.

[Ἀπολοῦσαι]

[Μεταφρ. Τ.]

KNOYT XAMZOYN

ΤΟ ΔΕΚΔΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Άγαπητέ μου,

11 Μαετίου 1912

Ο υπλόγημος μίς έφραγ' ως έδωτ' αποτελέσματα των έγκλογών, που δέν ήταν διαφορετικά άπ' ό,τι τά περιμένας. Τό ανεύμα τής επανάστασος δέν θάτανε ηρωικό νά εξαιρηθή μέσα σέ δύο χρόνια, και τό ξεκινώσιμα στή περιμενέμενα νά σημάνη τόσο γρήγορα, άκόμα κι 'άν είναι γραμτό — πρόγραμμα του άπεύχου — νά σημάνη καιιά μέρα. Όσο ξεδιορασιμένη, παραδική, άσωνα, και ξεχωριστή στή επαναστατικά χρόνια, άν δείχτηκε ή επανάσταση αυτή, σκόθηνε πάντα κίνημα αλόηγητο, ενός λαού βαρυστασιμένου από την κακομοιριά του και του ζητούσε, όπως άπως, τή λύτρωσι του από μια σκλαβιά, που χρόνια βάραινε τους ώμους του. Όσες άπ' τή σκλαβιά του Ρούρκου, ήθε ή σκλαβιά του κοιματισμού, πού επικινδύνη άπ' την άλλη, γιατί άντις ν' ανάβη και νά κρατή άσβουστη τή φλόγα τής λευτεριάς, πάν εκείνη, αυτή άποκοιμίζε περισσότερο την ψυχή του χωριού και την έκανε νά δέχεται τά δεσμά του, σά μια ηρωική κατάσταση, άφου μοναχός του τά σφρηλατούσε.

Τήν κατάσταση αυτή τή ζωογράφησε, με λίγα παραστατικά λόγια, σ' έναν άπ' τους τελευταίους του λόγους ο άρχηγός των Φιλελευθέρων. Τά κόμματα εργασιόδουσαν σγά-σιγά, κάτω άπ' τή σκέψη ενός έλευθέρου πολιτευάτου, ένα μεσαιωνικό, φροδοαρχικό πολιτεία, που όσο άν δέν ήτανε έπίσημα άναγνωρισμένα, άποτελούσε μια μεταμορφωμένη πραγματικότητα. Ό τόπος διαφέθηκε σέ τοιαύτης και κάθε δυνατός, με τή σειρά του, τοιαύτης σκληρός και τύραννος άνίκητος στην τοιαύτη του. Έτσι ή μισή Έλλάς σκλάβια κι ή άλλη μισή λεύθερη, με όχι λεύθερη, όπως νοιώθει κανείς και λατρεύει κ' είνεσαι τή λευτεριά, στοιχίζον πολιτισμό και προκοπή. Άφηνιασμένη, άπόδιτη, ήπιελη, χωρίς καιιά ύποχρέωσι προς τό Κράτος και τους θρωούς της. Μιά λευτεριά δηλαδή πού άνήθικη και πού μαύρη άπ' τή σκλαβιά. Κι άνήμεσα τέτοιος σκλαβιάς και τέτοιος λευτεριάς, πάλευε ο λαός, για νά πέφτη με τή σειρά του άπ' την άγκαλιά της μιανής, στην άγκαλιά της άλλης. Μιά τέτοια κατάσταση δέν άργησε βέβαια νά φέρη τά φρικτά αποτελέσματα που έφερε, και, μόλις άρχισε νά ξεπνίγη ή έθνική συνειδησι, νά ξεσπάση σέ μιαν επανάστασι. Μιά επανάστασις τυφλή, άδιοργάνωτη και χωρίς ώρισμένη κατεύθυνσι — είναι ή άλήθεια — με πάντα επαναστασι. Έτύχησε, άν δέν βρέθηκε στην άρχή, εκείνος που βάρβαζε τό ήρωικό ήρωα της στην κοίτη του, βρέθηκε στο τέλος. Ήτανε ο σημερινός άρχηγός και θριαμβευτής των Φιλελευθέρων. Τ' άνήμωχα και άνυπότακτα νερά, άντι νά σκορπισθούν και νά χωνέφουσαν στον κόμην ή νά χυθόντε μάταια σέ μια θάλασσα, βρήκανε την κοίτη τους, άκολούθησαν τό δρόμο τους, σσφά χωραγμένον, και φέρανε τό αποτέλεσμα, που πρέπει νάνα κανέναν τυφλό, για νά τ' άρηθίη.

Η τελευταία φάσις τής επανάστασος ήτανε αυτή που είδαμε στην κρίσιμη ήμερα της 11 Μαετίου. Τήν ήμεραν αυτή ή Έλλάς, μπορεί νά πη κανείς, με τό όνομα πάλι του ηρωικού, πως γάρτασε τά πραγματικά της Ήλευθέρια. Δέν ήτανε απλή έκλογη

ή τελευταία. Δέν ήτανε άκόμη πόλεμος άνταμιξέσ σέ κόμματα, πρόσωπα ή άλλο τίποτα. Ήτανε κορομαζιά δύο κόσμων. Ένός παλιού κ' ενός καινούργιου. Άν είναι Βενιζέλος άποδω, Θεοτόκης, Ράλλης, Μαυρομαζιάς, όποιος άλλος άποζει, μας είναι άδιάφορο. Ό καινούργιος κόσμος νίκησε τον παλιό. Κι' άφου ο παλιός κόσμος φάνηκε τόσο άσχημος και κακομοιρης, ή νίκη του καινούργιου είναι πάντα μια όφεια νίκη και άφου πάντων μια έλευθέρια νίκη.

Με τέτοιον βλέμμα κοιτάζει, άγαπητέ μου, άπ' την άπόφαση γαλήνη του βουνού και των χρόνων μου, τά τελευταία πολιτικά γεγονότα. Τά πρόσωπα ασήνων μπροστά μου και δέν άπαρένονε παρά μοναχά σαν άλλα και ποιητά σύμβολα. Άν φραζόντε πρόσωπα ή παραστατικά δέν τό ξερω άκόμη. Ποιός έφραξε και ποιός δέν έφραξε δέν είναι δική μου δουλειά νά τό ξετάσω. Ποιός έφραξε περισσότερο και ποιός λιγότερο μου είναι άδιάφορο. Άνά άς τά ξεδιαλύω μια μέρα ή Ίστορία, που θά μοιράση τις ευθύνες και τά βραβεία. Άν θέλεις μάλλον νά ξεφες, μέσα στα βάρη της ψυχής μου, κρόβος μια συγγινημένη συμπάθεια, για τους άνθρώπους, που παρουσιάζονται σήμερα σά σύμβολα μιας μοίρης εποχής. Όσως νά φταίνε λιγότερο άπ' όσο φανταζόμεθα, ίσως μερικοί νά μη φταίνε καθόλου, μέσα σέ όλη αυτή την κακομοιριά μπορεί αξιόλογα νά βρίσκονται τά θύματα των παρεξηγήσεων, οι παρεξηγημένοι από ένα ρέμα, που δέν σάθηζε δυνατό νά του άντισταθώ, οι καλόβουλοι που για έναν καλό σκοπό νομίσανε πως ήτανε άπαραίτητο νά καταφύγουσαν σέ κακά και άνήθικα μέσα. Μέσα στους νικημένους της ζωής βρίσκονται συχνά και ήρωες. Μά τι τό θέλεις; Όταν ένας κόσμος σαρώεται, καινή είναι όλωνών ή μοίρα. Άς μη τό δώση ο Θεός σέ άνθρωπο νά βρεθίη μέσα στα Σόδομα και τά Γόμορρα, όταν πέφτη άπάνω τους ή όργη του! Μια που βρέθηκε όμοιος άρχηγός ή στρατιώτης, άφέντες ή ύποταχτικός, θά ύποφέρει τή μοίρα του.

Έτσι την ύποφέρουσαν κι' οι άρχηγοί του παλιού πολιτικού κόσμου αυτή τή στιγμή. Έξοχοι μια μέρα νάποδειχτή πως δέ θελήσανε τό κακό της πατριδος τους, όπως και τό πιστεύω. Κ' εβχομαι άκόμα νά ετύχηση ή πατρίδα τόσοσ πολύ, που νά μαρση νά ξεγύση τις καίες της μέρες και νά αυχωρήση πλατεί και ίσποτικά κι' όσους εκαιμαν τό κακό χωρίς νά τό θέλουν. Κι' νά τους άγαπήση άκόμα, όπως άγαπάει κανείς τ' άθώα θύματα.

Άριστε!

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ο δικός σου, ΑΣΟΦΟΣ

ΔΙΑΔΕΞΕΙΣ

ΕΙΣ τήν δευτέραν διάλεξιν, την όποιαν εις τας 3 του μηνός εκαιμεν ή Δε Μ. Κλεάνθους εις τό Λύκειον των Έλληνίδων ένώπιον έκλεκτου άκροατηρίου από κυρίας και δεσποινίδας από πάντων, έλαβεν ως θέμα της δεύτερου γυναικειον τύπου του Σοφοκλέους, την Αηλιάνειον, την ήρωίδα της τραγωδίας Τραχινία. Η Δε Κλεάνθους με πολλήν παρατηρητικότητα και πρωτοτυπία ανέλυσε την ύπόθεσιν της παθιακής τραγωδίας και άνακαιρήθηκε με πολλήν δόναμιν τον χωρο-

κήρια και τό συναισθήματα της τραγικής αυτής γυναικός της Αηλιάνειας, που ήγάθησε τον σύζυγόν της τον Πρωκλή με όλην της τήν ψυχήν, που έδοκίμασε τον πόνο της Ήρωιδος και ύστερα την ύπερτάτην άπελαπισίαν, όταν έφραβεν ότι, χωρίς νά θέλη και χωρίς νά γνωρίζη τί κάμνει παρεσεύασε τον πύδ έλευθέρην θάνατον εις τον άνθρωπον, που τόσοσ ελάττερε. Κάτοχος πολύ του θέματος της ή όριλήτριαν έδοσε κάποιον ιδιαιτέρων χωρών εις την διάλεξίν της και είνησεν άληθινά τό άδιαφύρον όλων όσων την ήκουσαν. Άπό όλην την ήρωϊαν όμιλίαν της τό σπουδαιότερον βέβαια μέρος ήτον ο έπίλογος, όπου συνήσασε τά κύρια γνωρίσματα του χωροκλήρους των δύο ήρωίδων του Σοφοκλέους, της Τραχινίας (δ' αυτήν εβχεν όμιλήσει εις την πρώτην διάλεξίν της) και της Αηλιάνειας και όπου εκαιμε μιαν έπιτυχητέραν παράφρασιν δια νά όμιλήση γενικώς περι γυναικός. Η Δε Κλεάνθους με την διαύγαν της παρατηρητικότητος και με τό χριτάς της — ήμωρε και εις — ανεύμα άνεκάλυψε και κατάσταση φανερά εις όλους μερικά λεπτά σημεία των γυναικειον τύπου του Σοφοκλέους, τά όποια μόνον μια δυνατή γυναικεία διάνομη ήμπορούσε νά μενεύση και νά τ' άναζητήση κατόπι εις όλον τον κύκλον της γυναικείας ζωής.

ΑΡΙΣΤΙΝΗΟΣ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

ΕΙΣ τό φυλλάδιον του Ίανουαρίου των «Süddeutsche Monatshefte» του Μαντζου ο κ. Μανόλης Τριανταφυλλίδης εκαιμε γνωστός εις τό γερμανικόν μαρφομένον κοινόν τας τελευταίας φάσεις — τας περσινας — του γλωσσικού μας ζητήματος. Άς άπάντησαι, όχι μόνον του μορφομένου, αλλά του έπιστημονικού κοινού, έρχουσαι τώρα εις τό τελευταίον φυλλάδιον του ίδιου περιοδικού, τ' ακολουθα, λίγα, με τσουγερά, μ' όλην την ήμερότητά τους, λόγια, ύπογραμμένα από τας κορυφάς της Γλωσσολογικής Έπιστήμης.

Διά την τωρινήν θέσιν του ζητήματος της νεοελληνικής γλώσσης.

ΕΜΕΙΣ «οι Έδωροπαίτοι» ήμαί και με τους Σλαβούς), που χωροβίβα μιαν έντελής σχηματισμένη και σύγχρονην γραπτήν γλώσσαν, συμμορφωμένην με τας ανάγκας του πολιτισμού μας και με τό ζωντανόν μας γλωσσικόν αίσθημα, βλέπομε στις μέρες μας τό θέμα: ένας λαός, που κι' αυτός πιστεύει τον εαυτόν του μέρος του πολιτισμένου κόσμου της Έδωσσης, νά είναι άναγκασμένος άκόμα νά παλεύη δια μιαν νεαν γλωσσικην μορφήν, που έλευθερωμένη από τό δεσμά μιας παραδόσεως δύο χιλιάδων χρόνων, παίρνει την δύναμιν της από την ζωντανήν γλώσσαν του λαού. Οι σημερινοί Έλληνες εδρίσκονται σήμερα άκόμα εις την τελευταίαν περιόδον του μεσαιώνος του: διότι το ζήτημα, που από τους όρμανικούς λαούς από αιώνας τώρα έχει λυθίη, — άν ή παλαιά γλώσσα της παραδόσεως [και κείνου] τά λατινικά, ή ή ζωντανή έθνική γλώσσα πρέπει νά είναι τό έκφραστικόν όργανον της γραπτής συγκοινωνίας και της λογοτεχνίας — αυτό τό ζήτημα δια την σημερινήν Έλλάδα είναι άκόμη άλυτον, όσο κι' άν βγήκε τόρα τελευταία-τελευταία έπίσημη άπόφασις ένδοική δια τον μεσαιωνισμόν. Ποίαν σημασίαν τό γλωσσικόν ζήτημα έχει δια τον Έλληνικόν λαόν και πώς ο γλωσσικός άγών τώρα ξετυλίχθηκε κι' άναψε, μπορεί όποιος θέλει από την καθαράν κι' έξαιρέτου έκθεσιν εις τό φυλλάδιον του Ίανουαρίου (των «Monatshefte») ενός Έλληνος, που με φιλολογικην και γλωσσολογικην μόρφωσιν και με θεικώς έργασίαν εις τον κύκλον της νεοελληνικής γλωσσικής έρενης, απέκτισε τό δικαίωμα ν' άκούεται ή γνώμη του. Οι Έδωροπαίτοι έπιστήμονες, όσοι όχι σαν έρασιτέχνη, με πάν έρανευτά καταγίνονται με την μεσαιωνικήν και την νεαν ελληνικήν γλώσσαν, εδρίσκονται αγεδόν χωρίς έξαιρέσαν με τό μέρος της λαϊκής γλωσσικής μεταμορφώσεως και τό έχουν κηρύξει πολλές φορές και καθαρά. Τ' άκονούσαν μ' αυτό νά πάθουν, βλέπει κανείς άπ' όσα έγραυν τόρα τελευταία, όσους τά διηγείται ο κ. Τριανταφυλλίδης. Όποιος έχει κάποιαν γνωριμίαν με την ιστορίαν της ελληνικής γλώσσης, χωροβίβα δια τας έρασιτεχνικώς και άπειστατημονικώς θεουρίας, που μ' αυτός οι φίλοι της έπιστήμης γλώσσης — ο Αθηνάϊος καθηγητής Μισρούτης πρώτος — πρώτος — άντιπροσωπεύον την ύπόθεσιν των, και διαμύριζει δια την λογοτήν νοημοσύνην και τον λογοτήν αυτοσφρακρόν, που δείχνουν με τό βεβαίον της μητρικής της γλώσσης, άκρυβώς της λαϊκής γλώσσης. Δέν άξίζει τον κόπον νά μιλήση κανείς περισσότερο γι' αυτά τά πράγματα. Όποιος θέλει νά τά μάθη, άς διαβήση τό βιβλίον του μακαρίου Κ. Κρούμπιαζε, «Τά πρώβλημα του Έλληνικού γλωσσικού ζητήματος» (Μαντζου, 1903), όπου γίνεται διεξοδική έκθεσις της ιστορίας του ζητήματος και διαμολογείται έντονη ή άνάγκη μιας μεταμορφώσεως δια αυτήν τον την έπιστημονικην και μαζί κι' από τό θερηότερον ένδιαφέρον δια την Έλλάδα έμπεριωμένην έργασίαν είναι άλήθεια πως περιπαύθηκε και συκοφαντήθηκε ο Κρούμπιαζε κι' άκόμα βίβλια ή μήμη του έξαιρέτου έπιστήμονος, που τώρα-πολύ γλιγορα πέθανε. Όποιος συντομότερα θέλει νά γνωρίση τον γλωσσικόν άγώνα και τας αίτίας του, παραπέμπεται εις δύο προηγουμένους διατριβάς μου: «Αι τελευταία τωραϊκά εις τας Αθήνας και ή νεοελληνική μετάφρασις της Γραφής» εις τον «Ταχνοδρόμον των Συνορών» (Grenzboten) (1902, I, 137 και άκόλουθα) και «Διά τό νεοελληνικόν γλωσσικόν ζήτημα» εις τά «Νέα Χρονικά δια την κλασσικην άρχαϊότητα» (Neue Jahrbücher für das klassische Altertum) (17, 1906, 246 και άκόλουθα). Όσο από χρόνια έχω ειπή, άληθείων και δια την νεωτέτην φασίν του γλωσσικού ζητήματος. Άν οι έπιστήμονες, που από καθαρόν έπιστημονικόν ένδιαφέρον καταγίνονται με την νεοελληνικήν γλώσσαν, ήσαν όχι οι φίλοι, αλλά έχθροί του λαού, που ξεναγενηνέται, θά ηολιάοντο άληθινών χωροκλήρων δια τά τελευταία κατορθώματα του πολιτισμού των σημερινών Έλλήνων: ένα λαόν, που με τέτοιον τρόπον μεταχειρίζεται τ' αγαθά της πνευματικής έλευθερίας και που, κοντά σ' άλλα, νεφέεται και για την ίδιαν του τή μητρική γλώσσα, μπορεί κανείς νά τον άρήση στον εαυτόν των και στο «μέλλον» του. Όμοιος μ' όλ' αυτά δέν θά έχουσι οι γνωστοί του νεοελληνικού λαού άμφιβολίαν δια τό μέλλον των: οι όροσφοί δυνάμεις του μεγαλώματος ύπάγουσαν, άν κι' άκόμα έμποδίζονται στο έξάλωμά των από μιαν όπισθοδρομικην πλειονοψηφίαν. Είναι φανερόν, ότι πολύ κακά στέκεται σέ πόδια της ή έπίσημη γλώσσα, άφου πρέπει νά στηριχθίη με νομοθετικά μέτρα της βίας, άφου κλείνον το στόμα των προδευτικών με την άστυνομίαν ή — με τον όζλον. Κάθε ήμεραν φέρνει νέας άποδείξεις δια τό δεσμά του πνεύματος, που έννοαί τους είναι οι φίλοι της γλώσσης της παραδόσεως. Μπορεί κανέναν να έχη όποιαν γνώμην θέλει δια τό γλωσσικόν ζήτημα — με όλοι οι μορφομένοι πρέπει τοδλόγιστον νά είναι σύμφωνοι σ' αυτό, ότι εις τον άγώνα του πολιτισμού — δια μιαν νεαν γλωσσικην μορφήν (που — άς τό σημειώσωμε

Από τον Ράλλειον Διαγωνισμόν. — Το βραβευθέν έργον του κ. Α. Μπασιή

“Η αισθητική τρεῖς δρόμους ἀναγνωρίζει ἀνοικτοῦς εἰς τὴν τέχνην. Ὁ πρῶτος εἶνε ἡ μίμηση τῆς πραγματικότητος, ὁ δευτέρως ἡ ἀντιγραφή τῆς πραγματικότητος, καὶ ὁ τρίτος ἡ ἐκδήλωση τῶν ἀτομικῶν ἐντυπώσεων. Ἐκ τῶν τριῶν τούτων τῆς συνθηκολογημένης τέχνης τῆς κοινῆς ἀκαδημαϊκῆς, τῆς πραγματικῆς (realiste) καὶ τῆς προσωπικῆς, μόνον ἡ τελευταία εἶνε ἡ ἀληθινή, ἡ ἀντίφωτος τῆς τέχνης. Ἡ πρώτη εἶνε ἡ ἀντιγραφή, ἡ ἀντίφωτος τῆς τέχνης, ἡ δευτέρα εἶνε ἀντιγραφή τέχνης, διότι εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον ὁ καλλιτέχνης νὰ ἐκφραζέται ὡς ἔστιν τῆς πραγματικότητος. Ἀλλ’ ἡ προσωπικότης τοῦ καλλιτέχνη, αὐτῆ εἶνε ἀκριβῶς ἐκεῖνο τὸ ὅσον ἀποκαθαρτῆ καὶ καθορίζει τὴν τέχνην, ὥστε ἡμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ πρῶτον καθήκον τοῦ καλλιτέχνη εἶνε νὰ ἐπιζητῆ τὴν ἀπόδοσιν τῶν θεμάτων τὰ ὅποια τὸν ἐγγιζοῦν καὶ τὸν συγκινοῦν πραγματικῶς.

Παλλιατὴ δὲ εἶνε ἡ ὀφθαλμὸν ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ διαγωνισμοῦ τούτου. Ἀλλ’ ὅτι πρὸ παντὸς πρέπει νὰ ἐξαρῶμεν, εἶνε ἡ εὐγενὴς ἡμιλλὰ ἢ ἡ ἀποία θὰ γεννηθῆ εἰς τὰς καρδίαις τῶν νεαρῶν καλλιτεχνῶν. Ἀριστεία ἢ ἀποία παντοῦ καὶ πάντοτε πρέπει νὰ καθοδηγῆ τὴν τέχνην: αἱ ταπεινὰ φιλοδοξία ἕως ἀποκορῶν πρὸ τοῦ μεγαλείου τῆς τέχνης καὶ νὰ ἐπιζητῆ ἀποκορῆ καὶ πάλιν τὴν χαρὸν εἰς τὴν φύλιν ἢ ὅποια ἐδίδαξε τὴν ἀνθρώπινη τὸς νόμους τοῦ ὄρατου.

ΒΙΑΙΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ἐἶνε μεγάλη καὶ ἡ σημασία τῆς Σηροτροφικῆς Ἐκθέσεως καὶ ὅλοια ἐπισημαίνεται. Σήμερον θὰ ἀφισπομεν νὰ μιλήσῃ ἡ ἐπιστήμη καὶ οἱ ἀριθμοί. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Στ. Χασάπης Κοφεροτροφικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Σηροτροφικῆς καὶ Μεταξοτροφικῆς Ἐκθέσεως. Ὅτι γράφομεν εἶνε ἀπὸ τὴν θετικωτάτην ὀμιλίαν του εἰς τὴν αἰθούσαν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐστιαρίας πρὸ 3 ἑβδομάδων:

“*Ἡ Σηροτροφία εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὶν καὶ τώρα*”

Ἡ καλλιέργεια τῆς μορφῆς, ἡ ἐκτροφή τοῦ μεταξοσκώληκος, ἡ κατεργασία τῆς μετάξης συνδέονται στενῶτα μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔθνους μας. Κατὰ τὸς χρόνους τῆς δουλείας ἢ Πελοπόννησος, μάλιστα ὁ Μισορός, αἱ Καλάμαι, ἢ Τριπόλις, αἱ Θήβαι, αἱ νῆσοι τῶν Κυκλάδων, ἢ Ἀρμελία τῆς Θεσσαλίας, ἢ Ἀργὴ καὶ πλείστα ἐν γένει περιφέρεια πολλὰ ἐκτρέφον ἐκ τῆς παραγωγῆς καὶ ἐκ τῆς κατεργασίας τῆς μετάξης καὶ ἔτι ὀλίγον συντέλανε καὶ ἢ βιομηχανία αὐτῆ εἰς τὸ νὰ συντηρῶνται οἱ Ἕλληνοὶ πληθυσμοί, νὰ ἀντέχουν οικονομικῶς καὶ νὰ παρασκευάζονται διὰ τὸν μέγαν ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως. Κατὰ τὸ 1770, μόνον ὁ Μισορός εἰσήγει ἐκ Μασσαλίας περὶ τὰ 4 ἑκατομμ. φρ. ἐτησίως ἐκ μετάξης, ἐν ᾗ σήμερον ὅλη ἡ Ἑλλάς δὲν παράγει κατὰ πτατιστικὴν τοῦ Ὑπουργείου κατεπιθεῖσαν πέρυσιν εἰρηὶ μόνον περὶ τῆς 550 ἕως 600 χιλ. ὀκιάδας γλωσσῶν κοκκοῦλιον ἀξίας μισροτέρως τῶν 2 ἑκατομμ. φράγγων. Ἀλλὰ καὶ μέγχοι πρὸ 50 περίπου ἐτῶν ἡ παραγωγή κοκκοῦλιον ἀνή-

Από τον Ράλλειον Διαγωνισμόν. — Τὸ ἔργον τοῦ κ. Γ. Ρουναροπούλου

ζετο ἐν Ἑλλάδι εἰς ποσὸν σχεδὸν τετραπλάσιον τοῦ σημερινῶ, διότι παράγοντο ἐτησίως καθ’ ὅλην τὴν Ἑλλάδα μὴ ὀλογογχομένης τῆς Θεσσαλίας καὶ τῶν Ἰονίων νήσων ὑπερ τὰς 2 ἑκατομμ. ὀκιάδας κοκκοῦλιον ἀξίας τὸ καὶ πλέον ἑκατομμ. φράγγων. Τὴν μεταξοπαραγωγὴν ἐσαμάρτησε καὶ διασθεδρῶμεν ἕκαστε ἢ ἰσοβρα εἰς τὴν νῆσον πεπερινῆς. Ἀλλ’ ἡ ἀνακόλυψις ὑπὸ τοῦ μεγάλου Παστέρ τῆς αἰτίας τῆς νόσου καὶ τῆς μεθόδου τῆς παραγωγῆς σπύρου μικροσκοπιημένων καὶ ἀπηλλαγμένων τοῦ μολύσματος τῆς νόσου, ἔδωκε νέαν ζωὴν εἰς τὸν κλάδον τῆς μεταξοπαραγωγῆς.

Ὅμοι αἱ χῶραι, ὅπου εἶνε δυνατόν νὰ παράγεται ἢ μεταξο, ἐποφελήθησαν τῆς ἐπιστημονικῆς αὐτῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Παστέρ καὶ ἀνέπτωξαν αἰλίαν τὴν παραγωγὴν τῆς μετάξης ἐν καὶ ἡ τριῆ ἀυτῆς σήμερον εἶνε κατὰ 50 τοῖς 100 μικροτέρα ἐκείνης, τὴν ἀποίαν εἶχε πρὸ 40 ἐτῶν. Καὶ πάλιν τῆς Κίνας καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἡ παραγωγή κοκκοῦλιον διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ διὰ τῆς προστασίας, τῆς ὁποίας τυγχάνει παρὰ τῆς Πολιτείας ὁ κλάδος οὐδὲς ἰκανῶς ἀνεπτύχθη καὶ ἀναπτύσσεται καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν Κινωσίᾳ τῆς Ρωσσίας καὶ ἐν Τουρκίᾳ. Ἡ παρχόμοιος παραγωγή γλωσσῶν κοκκοῦλιον ἀνεργεῖται σήμερον εἰς 200 περίπου ἑκατομμ. ὀκιάδας ἀξίας 700 περίπου ἑκατομμ. φράγγων. Εἰς πολλὰ δὲ διοικητομήρια φράγγα ὀλογογχεῖται ἢ ἀξία τῶν ἐκ τῆς μετάξης παραγομένων ἐν τῷ κόσμῳ μεταξοῦτων ἱεραρχαίων καὶ τεχνουργημάτων μεταξοῦτων ἐν γένει.

Ἀλλὰ μεταξὺ ὄλων τῶν σηροτροφικῶν χωρῶν αὐτῶν ἡ Ἑλλάς ἢ ἄλλοτε κατέχουσα μίαν ἀπὸ τὰς πρῶτας θέσεις εἰς τὴν Εὐρώπην, σήμερον διαστῶς κατέχει τὴν τελευταίαν θέσιν. Καὶ αὐτῆ ἢ Βουλγαρία παράγει τριπλάσιον ποσὸν κοκκοῦλιον ἢ ἡ Ἑλλάς. Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ εἴπωμεν ποῖα μέτρα ἔλαβον ἄλλαι χῶραι πρὸς ἐνθάρρυνσιν καὶ προστασίαν τῆς μεταξοπαραγωγῆς καὶ τί πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ ἐνεργήσωμεν ἵνα ἐξασφαλίσωμεν τὴν ἐπιτυχίαν τῆς σηροτροφίας δι’ ἀνάσσει σπύρου μετ’ εἰδικῶν ἐλεγχῶν κλ. Ἀλλ’ ἡ πολιτεία δὲν δύναται νὰ μὴ ὑποστηρίξῃ σπουδαίως τὸν κινδυνεύοντα τὸν ἔσχατον κίνδυνον νὰ ἐκλείψῃ κλάδον τῆς σηροτροφίας. Πρέπει ὅμως νὰ ἀισθανθῶμεν ὅμοι θεομὸν ἐνδιαφέρον ἵπτι αὐτῆς καὶ νὰ τὴν ἀγαπήσωμεν πάντες ὅπως τὴν ἡγάτων καὶ οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες ἡμῶν καὶ ἔτι ὀλίγα ἐκτρέφον ἐκ τῆς ἐργασίας ταύτης.

Τὶ χρειάζεται διὰ τὴν ἐπιτυχίαν

Ἡ παραγωγή τῶν κοκκοῦλιον δὲν ἀπαιτεῖ ὄπτε σπουδαία κεφάλαια, ὄπτε κόπους καὶ μόχθους ὡς τόσοι ἄλλαι ἐργασίαι, ὄπτε καμίας δύσκολον καὶ πολὺπλοκον τέχνην. Εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν δύναται νὰ λαμβάνωσι μέρος τὰ ἀδύνατα μέλη τῆς οἰκογενείας, αἱ γυναῖκες, τὰ κοράσια, τὰ παιδία. Εἰς διάστημα 40-50 ἡμερῶν μία οἰκογένεια ἀγροτικῆ ἔχουσα φρενημένα 2-3 μόνον στρέμματα μὲ μορφῆς δύναται νὰ παράγῃ διὰ τῆς καλλιεργείας 2 ὀγγῶν κοκκοῦλοσπύρου μικροσκοπημένου, 80 ἕως κατὰ μέσον ὄρον ὄκ. κοκκοῦλιον ἀξίας 250 φράγγων, περίπου μὲ τὰς ὁποίας θ’ ἀγοράξῃ ἢ οἰκογένεια αὐτῆ 800 ὄκ. σπύρου δηλ. ὄλον τὸν ἄρτον αὐτῆς δι’ ἐν ἔτος καὶ τοῦτον μόνον ἀπὸ 2-3 στρέμματα γῆς καὶ μὲ ἐργασίαν τῶν γυναικοπαίδων 40-50 ἡμερῶν. Ἐν ᾗ τὸ ποσὸν αὐτὸ τοῦ σπύρου διὰ τὴν παραγῆ εἰς γεωργὸς ἔχει ἀνάγκη νὰ καλλιεργῇ 10-20 στρέμματα ἀγρῶν. Ἀλλ’ ἡμεῖς συνιστῶντες τὴν σηροτροφίαν δὲν συμβουλεύωμεν ν’ ἀρήσωμεν τὰς ἄλλας καλλιεργείας, τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν ἀμπελιῶν καὶ τῶν ἐλαίων. Ἀλλὰ πάλιν αὐτῶν δύναται ἕκαστος γεωργὸς νὰ

φρενήσῃ 2-3 ἔσχατο στρέμματα μὲ μορφῆς εἰς τὰ ὄρατα τῶν ἀγρῶν του, τῶν κηπῶν του, τῶν κηροῦλιον του καὶ ἐν ἀνάγκη ἕως ἀνακαταστήσῃ διὰ μοροφοφτείας 2-3 στρέμματα ἀμπελιῶν, αἱ ὅποια σήμερον πλεονάζουν παρ’ ἡμῖν, ἄρ’ ὄν διακόλιος πολεῖται ὄλον τὸ γλεύκος, ὄπον παρᾶσι σήμερον ἢ Ἑλλάς μετὰ τὴν οἰκικήν κρίσιν. Ὁ γεωργὸς φρενήσῃ 2-3 στρέμματα μὲ μορφῆς θὰ ἔχῃ ἐξ αὐτῶν μίαν ἐπὶ πλέον πρῶσοδον 200 τὸ ὀλιγότερον φράγγων. Ὑποθέσωμεν τῶρα ὄτι μόνον τὶ ἐν ἔτιωτον τοῦ ὄλου πληθυσμοῦ δηλ. 50 χιλ. περίπου οἰκογένεια θ’ ἀκολούθησεν τὴν ἀποκορῆ τὴν αὐτῆν συμβουλίαν, ἢ πρῶσοδος τότε ἐκ κοκκοῦλιον δύναται ν’ ἀνέλθῃ παρ’ ἡμῖν εἰς 30 ἔσχατο, ἐτησίως ἀντὶ τοῦ ἔθνους καὶ ἡμῶς ἑκατομμ. ὄπτε ἔχομεν σήμερον ἐκ τῆς ἐπὶ τοσοῦτον παραμεληθείσης σηροτροφίας παρ’ ἡμῖν. Ἀλλ’ ἵνα φθάσωμεν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ πρέπει νὰ ἔχομεν φρενημένα μὲ μορφῆς τριπλάσιον 300 ἕως 500 στρέμματα γῆς. Ἐπιμένοντες χρειαζόμεθα νὰ φρενηθῶσι καθ’ ὄλιαν τὴν γῆραν λαμβανόμενοι ὄν’ ὄπτε καὶ τῶν ἐξ ἀνεπαρκείας ἀγροτικῆς ἀσφαλείας δεινροφροβῶν 20 τοῦλάχιστον ἑκατομμ. μοροδένδρων ἡμῖν ὑπερ τὰ 100 δένδρα εἰς μέγχοι σῆμα παρ’ ἑκάστου ἀγροῦ. Πῶθ θὰ εὐρωσὶ τὰ δένδρα ταῦτα; Ἐκ τῶν φρενητῶν τοῦ δημοσίου καὶ τῆς Γεωργικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ παραγόμενα ἔσχατο τῶν μοροῶν ἀνήρουντο εἰς δεκάδας τινὰς χιλιάδων δένδρων κατ’ ἔτος. Ἀπὸ πέρυσιν τὰ δημόσια φυτώρια παράγοντο ἐκ ποσῆς περὶ τὰς 300 χιλ. μοροδένδρων. Ἀλλὰ καὶ τὰ ποσὰ ταῦτα εἶνε πλέον ἢ ἀνεπαρκῆ. Διὰ τοῦτο κατεφύγομεν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ὄπου οἱ διδάσκαλοι μετὰ τῶν μαθητῶν ἐν τοῖς χωρίοις δύναται εὐχερῶς νὰ παράγῶσιν ἐτησίως περὶ τὰς 1000 ἔσχατο μορφῆς. Τὸ τρίτον δὲ τῶν σχολείων τούτων ἡμῖν 1000 σχολεῖα δύναται νὰ παραγάγῃσι τοῦλάχιστον ἐν ἑκατομμ. δένδρων ἐτησίως ὄδηγούμενα ὄπτι τῶν γεωπόνων τοῦ Κράτους. Καὶ ἔσχατο ἡμῖν ἢ τοιαῦτη ἐνεργεῖα.

Ὁ πλοῦτος τῶν ὄπουτων προσδοκῶμεν ἐκ τῆς καλλιεργείας τῶν μοροῶν καὶ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν εἰς τὴν σχοληκοτροφίαν δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν παραγωγὴν κοκκοῦλιον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχομεν ὄπ’ ἔστιν ὄτι ἢ ἀρθητόν τῆς πρῶτης ὄλης θὰ ἔχῃ συνέπειαν τὴν εὐνοτάτην ἀναπτύξιν παρ’ ἡμῖν τῆς βιομηχανίας τῆς μετάξης, ἢ ὄποια εἶνε καυὴ καὶ διπλασίωσι καὶ τριπλασίωσι τὴν ἀξίαν τῶν κοκκοῦλιον μεταβάλλουσα αὐτὰ εἰς ὑφῆματα καὶ εἰς ἄπειρα πολυποικίλα καὶ καλὸν μὲταξοῦτα εἶδη, κλωσάτας, κεντήματα, δίκτυα καὶ λοιπά, νὰ δώσῃ δηλαδή τὴν πρῶτην ὄλην διὰ βολοσοῦταις μεταξοτροφικῆς ἐργασίας.

Ἐδνυχῶς ἔχομεν ἡμῖν εἰς τινὰς ἐπαρχικὰς πόλεις, ὄς ἐν Καλάμιας, ἐν Σαίρτι, καὶ ἴδια ἐν Ἀθήναις ἐργοστάσια μεταξοτροφίας ὄλιγίστα μὲν, ἀλλ’ ἀξιόλογα, ἀποδεικνύοντα πόσον αἱ τοιαῦτον εἶδους βιομηχανία εἶνε φρενητὰ διὰ τὸν τόπον ἡμῶν καὶ βιώσιμοι, καὶ ποῖαν ἀνάπτυξιν δύναται νὰ λάβουν αὐτὰ παρ’ ἡμῖν ἂν περιβάλλωμεν αὐτὰς διὰ τῆς σισαγγῆς ἡμῶν πάντες καὶ ἢ πολιτεία καὶ ἢ κοινότης.

Ἡ ἔνθεσις

Ἡ Σηροτροφικὴ καὶ Μεταξοτροφικὴ Ἐκθέσις θὰ παρουσιάσῃ πρὸ τῶν ὄφθαλμῶν μας ὄλην τὴν γεωμῆνην παρ’ ἡμῖν σήμερον ἐργασίαν. Οἱ παραγογχοὶ θὰ φιλοτιμηθῶσι βεβαίως νὰ ἐπιδείξουν ἀποστέλλοντες ἐκθέματα εἰς τὴν ἔκθεσιν ταῦτην τὰς πρῶσοδους τῶν ἑκαστος. Δὲν πρόκειται δὲ μόνον νὰ ἀναρῶσιν καὶ εἰπανεθῶν καὶ νὰ βραβευθῶν τὰ μεταξὺ αὐτῶν δια-

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ - ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Οι Αγωνιστές θα συνεδριάσουν πλέον φανερά στην τήβεννον. Η άρχη έγινε κατά την συνεδρίαση της 29ης Μαρτίου, ότι επιβάλλεται να κληρωθούν τα μέλη του ίδιου δικαστηρίου, το οποίο θα εκδικάζει το κρισιμότερον γυναικόν βουλευτικόν βελούρον. Οι Αγωνιστές περιβλήθησαν την τήβεννον κατόπι της δημοσίευσης του Β. Διατάγματος, το οποίον επιπέτασε εις ισχύον το άρθρον 230 του οργανισμού των Ακταστηρίων. Η πρώτη έμφάνισις των Αγωνιστών με το έσημα αυτό της Θέρμδος ένδραμ ένταρμεν άρχεται εύσχεστων έντάσεις εις το άρρωτηρίον, το οποίον διά τήν έκτακτικόν της περιπτώσεως ήτο πολυπληθές: ήν όλίγα μέλητα ήσαν οι παρενεθελόμεναι εις την συνεδρίαση αυτήν κοινά. Η τήβεννος, ή όποια κατά το σχήμα υπενθόμεται το δίημο ή και άλλως, τόν ποδηγη χιτώναι με έννοσίαν, είναι χρώματος βυθωζωαίου με γαυνοτόριον από λευκόν γυναικόν έπίσης και το πύλημα ή έργασιαζότερον ή ποδηγός τών έννοσίαν δικαστικόν λειτουργών ήν ταύ ίδιον χρώματος με την ίδιον γαυνοτόριον. Μόνον ή σκωπός τού προέδρου και τού επιταγγέλεος φέροι χρωστών σφρηκτών προς διάκρισιν, ένφ ή γαυματίες δέν έχει την λευκήν γαυνοτόριαν. Είς την άρχην βεβίαιος ή έμφάνισις τών λειτουργών της Θέρμδος με ταυτήν έπίσημον περιβολήν θα είναι όλίγον παράξενος διά τούς πολλούς, αλλά σγάρ τού ένδραμ αυτό σμφολίζον και την γαυμένην εις την δικαιοσύνην μας μεταρρθέσιον θα επιβάλει τόν σφισαμόν.

ΠΡΟΣ άκόμα δοθή εις την «Γαλλικήν Κομωδιαν ή Τριγένεια του Μορέας, όπως υπεσχεθή ο κ. Ιωάννης Κλαυδί, επαχθή στή εξετάσις από τούς μεθιτάς του Σαντ - Κρούα, στή Νεζαί. Αλλά τα όραία λόγια ήνε ή διευθυντής του σχολείου προς τόν άκαδημαϊκόν Μορίς Μπαρρό, όπως γούρη ή ίδιος στήν «Παρισινή Ηχώ»: «Νημάζω ότι το όριον, αυτό «καθ' έαυτό, είναι δύναμις ήθική και ότι το θέημα γαυμαίων άρμονικών, αυτοδευομένων από όραϊαν μουσικήν και από λόγια ήχηρά, είναι κάτι θγαιές, όποις μας βγάνει από τόν χειρολόν οδνιλιταρισμόν και δώσι ή ύψηλή αυτή ήδονή μας μαθαίνει να σκεπτόμεθα πώς υπάσχει κάτι άλλο έντός από τόν σμφέρον τού όλικόν. Αλλά όταν όλη αυτή ή έρροφία προσδίδει την άκτινοβολίαν της εις μίαν μεγάλην ήθικήν ιδέαν, και γίνεται ένα με αυτήν και της δίδει θερμότητα και λάμψην, τότε το καλλιτέχνημα γίνεται έξόχως έργον καλόν. Έτότοι ή Τριγένεια ή όποια βραίζεται εις την ύπερ της πατριδος θυσίαν. Η κεντρική ιδέα της Τριγενίας είναι αυτή: «Χαρίζω την ζούην μου εις την Ελλάδα».

Κατά τιν έπρόθεσιν: «Αι κλασικαί σπουδαί έχουν πρωτοσίμον εν άνθρωποις την φοχήν και να την εμπυδίσουν να σφραγίσουν εις τήν χροιάς».

Και ή Ελλάδα άκαδημαϊκός αναπαλει τήν πρώτην χροία που γνώρισε τόν ποιητήν, όταν ήλθε από την Ελλάδα, όρημτικόν κατόπι γαλήριον από την ήλικίαν και την σκεψιν, και τελευταία άπισσορμένον, μόνον, παράγοντα μίαν μελωδικήν όλοήν με σπανίαν και από καθαρίαν, και ποθητόν τόν σφισαμόν. . . Αλλά ή ζούή

του δέν μας δείχνει τή βαθύ ποιήμα που ήταν αυτός ό ίδιος, ή εξόριστος έξέσχεσε να κρηφθή από τή βλέμματα και να φυλάξει τή έγώ του. Που θα τόν γνωρίσω τόν φίλον μου αυτόν; Μέσα εις τή έργον του; Αν κατορθώσω να τόν μαγεύσω, να τόν αιοθανώ, θα τού κατορθώσω εις μερικά μόνον σιχαράς έδφ κ' εκεί, εις σίχους μόνον όπου ή φωνή του, έξαφνα, μας θέλγει και μας συγκινεί με ένα τόνον τελειότητας όπου ή ψυχή του χύνεται σε μερικούς ήχους πολύ νέους, πολύ θαλαίς και πολύ καθαρούς, ήχους ύγρους που ύφώνονται οργηλοί, κρημίνοντες άπαλά την άτμοσφαιραν. . .

ΕΙΣ τούς «Κιρκούς» ή τρηματάχης του Υπαργείου τών Οικονομικόν και Διευθυντής του Λαχείου του Στόλου κ. Γ. Ν. Κορινός έδημοσίευσε άξιολογητόν άρθρον υπό τόν τίτλον «Τό Λαχείον του Έθν. Στόλου εν σφραγίσαι προς τή έννα Λαχεία», διά τού όποιον άνακαινίζει πιστικώς μερικά άνακρηβείας περί τού Λαχείου, δημοσιευθείας εις έπαρχιακήν έφημερίδα. Από τή άρθρον αυτό του κ. Γ. Κορινός μαθητόμεν ότι κατά τή έπτά έτη της λειτουργίας του Λαχείου (ήτοι από τού 1905 μέχρι τέλους τού 1911) οι πρόσοδοι του Λαχείου άνήλθον εις δραχ. 6.819.234,17 εν τών όποιον 5.019.234,17 υπέρ του Έθνικου Στόλου και 1.800.000 υπέρ τών Λαχασιτών. Έκ τών προσόδων αυτών βλέπομεν ότι τή έθνικόν μας λαχείον από έσοφιν κέρδους τού Κράτους έπέστρεψεν όσον ούδέν άλλο ήμοιωτός τύπου λαχείου. Και τούτο ή κ. Κορινός τή άποδεικνύει δι' άναπαραβολής προς τή τελειότερον ώργανωμένον λαχείον, τή Ούγγρικόν.

Αλλά και υπό έσοφιν διανομής κερδών προς τή κοινόν, τή Λαχείον του Έθνικου Στόλου παρουσιάζει άποτελέσματα ίκανοποιητικώτατα. Κατά τή έπτά έτη (1905 - 1911) διένειμε κέρδη 3.374.000 δραχ. Τή διανεμηθέντα κατά τή 1910 και 1911 κέρδη άνήλθον εις 850.000 δρ. δι' έκαστον έτος, ήτοι εις τή ήμισον περίπου τών εισπράξεων. Είς τή Έλληνικόν Λαχείον με εν μονόδρομον γαυματίαν κερδίζει κανείς και' αυτότον όρον δραχ. 20000 και και' έλάχιστον δρ. 10, ένφ εις τή Ούγγρικόν λαχείον τή έλάχιστον κέρδος είναι μεν 10 δρ. αλλά τή κερδίζει κανείς με εν γαυματίαν δραχ. 2.50. Έτσι και υπό τήν έσοφιν τών κερδών είναι γενναίων. Διά τούτο αι δημοσιευόμενα μεμφομιορία εναντίον τού Λαχείου του Έθνικου Στόλου είναι πολύ άδικαι και δέν σφρηζονται επί τών πραγμάτων.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Βραδινό Τραγούδι, υπό Α. Άκροθυλασούτη. Πόλη τυπογ. «Ανατολή», γρ. 5.

Λίνος Άντι, ποιήματα. Αθήνα, δρ. 1.65.

Μουσική: Τό Τραγούδι της Νέας Γενεάς, ποιήσις Σπ. Μιτσούκι, μουσική Ιωάννου Κούσιση. Αθήνα έκδ. Γ. Φέξη.

Η ΚΕ Μαρτίου, ποιήσις Σ. Οικονομίδου, μουσική Ν. Κόκκινου. Αθήνα έκδ. Γ. Φέξη.

